Cena niniejszego numeru 100 gr.

№ 1. Łowicz, Grudzień 1927 r. Rok I.

GAZETA SAMORZĄDOWA

Organ prasowy Powiatowego Związku Komunalnego Łowickiego.

Wychodzi przynajmniej raz na kwartał. Cena numeru zależna od jego objętości.

Cena ogłoszeń za wiersz garmontowy lub jego miejsce:
Przed tekstem działu nieurzędowego 80 gr., nekrologi i reklamy 60 gr., ogłoszenia zwyczajne wiersz 50 gr., drobne ogł. za wyraz 25 gr.

Adres Redakcji i Administracji: ŁOWICZ, BIURO WYDZIAŁU POWIATOWEGO, GMACH STAROSTWA przy ulicy PIOTRKOWSKIEJ **30**, TELEFON **60**. Redakcja i Administracja czynne w dni powszednie od godziny 8 do 15.

Treść numeru:

Dział urzędowy.

Dział nieurzędowy.

Dział urzędowy.

Od wydawcy.

Zauważyłem niedługo po objęciu przewodnictwa Sejmiku i Wydziału Powiatowego w Łowiczu, że o stosunkach samorządowych w powiecie krążą nieścisłe i mylne wiadomości, wprowadzające w błąd opinję publiczną. Aby na przyszłość zapobiedz temu zjawisku a zarazem zainteresować jak najszersze koła mieszkańców powiatu sprawami samorządowemi, Sejmik Powiatowy chętnie zaakceptował moją i Wydziału Powiatowego propozycję wydawania organu prasowego Powiatowego Związku Komunalnego Łowickiego.

Organ ten pod nazwą „Gazeta Samorządowa" będzie pomieszczał oprócz protokułów obrad Sejmiku Powiatowego oraz zarządzeń i okólników Przewodniczącego Wydziału Powiatowego i Starosty — także artykuły z dziedziny aktualnych na terenie powiatu spraw samorządowych i gospodarczych, — dalej wiadomości z ruchu samorządowego, społecznego i gospodarczego w powiecie, ponadto będzie się starał o zaznajomienie czytelników z bieżącemi prawnemi zagadnieniami administracji samorządowej i politycznej.

Przewodniczący Wydziału Powiatowego
STAROSTA:
(—) Inż. Czesław Gajzler.

Łowicz, w listopadzie 1927 r.

PROTOKUŁ

XL-go posiedzenia Sejmiku Powiatowego w Łowiczu, które odbyło się dnia 27 października 1927 r. w sali obrad Sejmiku, przy ul. Piotrkowskiej Nr. 30.

Obecni: Przewodniczący Sejmiku Starosta Łowicki, Inż. Czesław Gajzler, — Członkowie Sejmiku: 1) Czerwiński Piotr, 2) Wierzbicki Bolesław, 3) Sierantowicz Franciszek, 4) Wartski Abram, 5) Wróbel Tomasz, 6) Urbanek Wincenty, 7) Grabiński Stanisław, 8) Mucha Józef, 9) Zakrzewski Jan, 10) Kosiński Franciszek, 11) Kret Jan, 12) Kurczak Teofil, 13) Klimkiewicz Jan, 14) Kosiorek Andrzej, 15) Staszewski Stanisław, 16) Anyżko Jan, 17) Czermiński Tadeusz, 18) Piestrzeniewicz Marcin, 19) Bejda Stanisław, 20) Szkup Ludwik, 21) Wiercioch Antoni, 22) Krukowski Antoni, 23) Boski Zdzisław, 24) Mąkol Józef, 25) Dr. Władysław Rogowski, 26) Konstanty Szczypiński,—Sekretarz Sejmiku Konstanty Dąborowski,—Inspektor Samorządu Gminnego Feliks Niedzielski,—Inż. Drogowy Florjan Stankiewicz, Dyrektor Szkoły Rolniczej Włodzimierz Kuphal, Instruktorzy komunalni Marjan Arct i Walenty Styka,—Zastępca Przewodniczącego Wydziału Powiatowego i Starosty Władysław Zieniewicz, Lekarz Powiatowy Dr. Kazimierz Dietrich,—publiczność.

Wszyscy Członkowie Sejmiku byli obecni.

Porządek obrad:

1. Protokuł XXXIX-ego posiedzenia Sejmiku Powiatowego.
2. Sprawozdanie rachunkowe z działalności Powiatowego Związku Komunalnego w bieżącym okresie budżetowym.
3. Budżet dodatkowy na rok 1927-28.
4. Upoważnienie Wydziału Powiatowego do przenoszenia kredytów (virement) w granicach paragrafów w wydatkach rzeczowych.
5. Uchwalenie zaciągnięcia pożyczek, przewidzianych w budżecie dodatkowym na rok 1927-28.

6. Uchwalenie regulaminu obrad Wydziału Powiatowego.
7. Zatwierdzenie bilansu i podziału zysków Kasy Oszczędności za rok 1926.
8. Uchwalenie dodatkowego budżetu Kasy Oszczędności na rok 1927.
9. Wybór delegata do Rady Wojewódzkiej.
10. Wolne wnioski.

Posiedzenie miało następujący przebieg.

P. Przewodniczący zagaił obrady. W zagajeniu zaznaczył, iż objął stanowisko Przewodniczącego Wydziału Powiatowego i Starosty Łowickiego w ciężkiej chwili jako już 11-ty z rzędu Starosta w Łowiczu. Zastał w administracji Związku Komunalnego stosunki chaotyczne, trudne. Okres przedwyborczy powiększa trudności administracyjne. Przewodniczący przychodzi w tych zawikłanych stosunkach z całkowicie dobrą wolą do pracy około gospodarczego rozwoju powiatu i prosi reprezentację powiatową również o dobrą wolę i zaufanie. Jako długoletni pracownik na niwie samorządowej p. Przewodniczący Wydziału Powiatowego zapewnia, że żadne z zagadnień samorządowych nie jest Mu obce i reprezentacja powiatowa może polegać na Jego znajomości spraw samorządowych.

Następnie p. Przewodniczący zakomunikował, iż wpłynął nagły wniosek p. St. Staszewskiego i tow. w sprawie odszkodowania za ziemię, zajętą pod skład kamienia Piotrowi Plichcie i zaznaczył, że sprawa ta wymaga zbadania i będzie załatwiona w normalnym trybie przez Wydział Powiatowy— a gdyby wnioskodawcy nie byli zadowoleni z decyzji, jaką Wydział Powiatowy podejmie w tej sprawie, natenczas mogą na następnem posiedzeniu Sejmiku przedstawić odpowiedni wniosek.

1. Protokuł XXXIX-go posiedzenie Sejmiku Powiatowego.

Sekretarz Sejmiku odczytał protokuł obrad XXXIX-ego posiedzenia Sejmiku.

P. Tomasz Wróbel oświadczył, iż do protokułu zakradła się pomyłka, gdyż na członka Komisji Drogowej został wybrany nie Jan, lecz Wincenty Urbanek.

P. Sierantowicz Franciszek stwierdził, iż protokuł obrad nie zawiera szczegółów wyboru członków Wydziału Powiatowego i Komisji Powiatowych,—natomiast zawiera bardzo długie streszczenie przemówienia p. Przewodniczącego Sejmiku.

P. Przewodniczący Wydziału Powiatowego wyjaśnił, iż protokuł wyboru członków Wydziału Powiatowego i Komisji Powiatowych—to dwie sprawy odrębne. Protokuł posiedzenia Sejmiku spisał Sekretarz Sejmiku, a protokuł wyborów spisała Komisja Wyborcza. Potem p. Przewodniczący polecił odczytać protokuł wyborów.

Sekretarz Sejmiku odczytał protokuł wyboru członków Wydziału Powiatowego i Komisji Powiatowych.

P. Staszewski Stanisław powiedział, że Sejmik Powiatowy nie uchwalał kupna samochodu, lecz powołał komisję do sprawy kupna samochodu — oraz, że remunerację dla Komendy Policji uchwalił p. Stanisław Grabiński a nie Sejmik, niechże tedy p. Grabiński tą remunerację wypłaci.

P. Czermiński Tadeusz zauważył, że trzeba, aby obrady Sejmiku nie rozpryskiwały się na sprawy drobne, nie mające znaczenia, które zajmują czas, wyczerpują uwagę, skutkiem czego do omówienia spraw pierwszorzędnej wagi brak później sił i czasu. Należy ograniczyć ilość przemówień i czas przemówień.

Po tem przemówieniu Sejmik Powiatowy powołał na assesorów prezydjum zebrania pp. Staszewskiego Stanisława i Teofila Kurczaka, którzy zajęli miejsce obok p. Przewodniczącego.

Pp. Sierantowicz Franiszek i Dr. Wł. Rogowski oświadczyli, że protokuł wyboru członków Wydziału Powiatowego i Komisji Powiatowych nie odzwierciedla faktycznego przebiegu wyborów. Mianowicie w protokule tym nie zaznaczono, że przed drugiem ściślejszem głosowaniem na członków Wydziału Powiatowego p. Przewodniczący Sejmiku zamiast unieważnić głosy nieformalne zniszczył oddane kartki głosowania, co było nieprawidłowością. Dalej w protokule wyborczym powiedziano, iż wybory członków Komisji odbyły się przez aklamację. Tymczasem wybory te odbyły się przez głosowanie jawne,—a nie przez aklamację—a więc wbrew regulaminowi wyborczemu, który przewiduje albo wybory przez aklamację, albo tajne—nie zna zaś wyborów przez podnoszenie rąk. Ponieważ okoliczności te nie zostały zaprotokułowane, przeto Pan Wojewoda, nie wiedząc o nich, może źle rozstrzygnąć skargę, wniesioną do Niego na wybory członków Wydziału Powiatowego i Komisji Powiatowych.

P. T. Kurczak przypomniał, że p. Przewodniczący Komisji Wyborczej w pewnym momencie głosowania, jednak przed złożeniem wszystkich głosów, oddanych na członków Wydziału Powiatowego—zniszczył oddane kartki głosowania i zarządził wypełnienie nowych kartek a to dla tego, że niektórzy członkowie Sejmiku, nie dosłyszawszy polecenia Przewodniczącego Komisji Wyborczej — mylnie wypełnili kartki wyborcze, wypisując na kartkach 6 zamiast 4 kandydatów. Fakt ten nie sprzeciwia się regulaminowi wyborczemu.

Sekretarz Sejmiku i p. St. Grabiński przypomnieli, że sprawa wyboru członków Komisji Powiatowych przedstawia się następująco. Po dokonaniu wyboru członków Wydziału Powiatowego—p. Przewodniczący Komisji Wyborczej oświadczył, iż wybór członków Komisji Powiatowych, dokonywany takim samym trybem, jak wybór członków Wydziału Powiatowego, trwałby kilkanaście godzin. P. Przewodniczący zaproponował tedy, aby wybór członków Komisji Powiatowych odbywał się przez aklamację, przyczem aklamację rozumiano w ten sposób, iż te osoby mają być uważane jako wybrane przez aklamację, które w głosowaniu przez podnoszenie rąk otrzymają największą ilość głosów. Taka to stanęła umowa między Przewodniczącym Komisji Wyborczej względnie Komisją Wyborczą a Sejmikiem, — dyktowana koniecznością skrócenia czasu wyborów i przepisaną formą wyborów. Przeciwko wspomnianej umowie nie protestował nikt w ciągu całego trwania wyborów, a w protokule wyborczym, spisanym podczas wyborów przez assesora Komisji Wyborczej i podpisanym przez wszystkich członków Komisji Wyborczej, zapisano właśnie na podstawie tej umowy, że głosowanie odbyło się przez aklamację. Inaczej tekst protokułu nie miałby sensu.

P. Tadeusz Czermiński oświadczył, że rzeczywiście wybory członków Komisji Wyborczej odbywały się większością głosów przez podnoszenie rąk— a nie przez aklamację w regulaminowem tego słowa znaczeniu.

P. Piotr Czerwiński zaznaczył, iż przeciwko wyborom członków Komisji i Powiatowych dlatego nikt nie protestował, że przeciwnicy dokonanych wyborów byli świadomi ich nieważności. Z tego też powodu wielu przeciwników dokonanych wyborów nawet nie głosowało.

P. Przewodniczący zaznaczył, że trzeba odróżnić protokuł obrad Sejmiku od protokułu wyborów członków Wydziału Powiatowego i Komisji. Jeżeli protokuł obrad jest zgodny z przebiegiem obrad— należy go przyjąć. Jeżeli zaś protokuł wyborczy nie jest zgodny z rzeczywistym przebiegiem wyborów można ewentualną niezgodność skonstatować w uchwale. Skarga na wybory, wniesiona przez nie-

których członków Sejmiku do Pana Wojewody—nie została dotychczas rozstrzygnięta. W końcu poprosił p. Przewodniczący o wnioski w sprawie wspomnianych protokułów.

P. Franciszek Sierantowicz postawił dwa następujące wnioski: „1) Sejmik Powiatowy konstatuje, że p. Przewodniczący Komisji Wyborczej po pierwszem głosowaniu na członków Wydziału Powiatowego a przed drugiem ściślejszem głosowaniem na członków Wydziału Powiatowego zniszczył wszystkie oddane kartki głosowania, przez co wybory odbyły się nieprawidłowo",—2) „Sejmik Powiatowy konstatuje, iż wybory członków Komisji Powiatowych odbyły się nie przez aklamację, ani kartkami lecz przez głosowanie jawne większością, lecz w protokule nie ujęto ilości głosujących „za", „przeciw" i wstrzymujących się od głosowania."

Za pierwszym wnioskiem p. Franciszka Sierantowicza oświadczyło się przez podniesienie rąk 13-stu członków Sejmiku, przeciw wnioskowi również 13-tu.

Za drugim wnioskiem oświadczyło się 15 głosów, przeciw 10 przy wstrzymaniu się jednego członka Sejmiku od głosowania.

P. Przewodniczący skonstatował, że protokuł obrad Sejmiku został przyjęty, co się tyczy protokułu wyboru członków Wydziału Powiatowego i Komisji Powiatowych—to pierwszy wniosek p. Sierantowicza o skonstatowanie nieprawidłowości wyboru członków Wydziału Powiatowego uzyskał 13 głosów przeciw 13-tu, wobec czego wniosek pierwszy zostaje protokułowany jako votum seperatum p. Sierantowicza, a drugi wniosek w sprawie skonstatowania sposobu wyboru członków Komisji Powiatowych został przez Sejmik przyjęty.

2. Sprawozdanie rachunkowe z działalności Pow. Zw. Kom. w bież. okresie budżetowym.

Na polecenie p. Przewodniczącego Sekretarz Sejmiku odczytał następujące sprawozdanie rachunkowe z wykonania budżetu za okres od 1.IV do 27.X b. r.

Wydatki zwyczajne.

Wydatki zalegające z poprzednich okresów budżetowych	zł. 33,575,24
Administracja ogólna.	
Wydatki osobowe.	
Dodatek dla Przewodniczącego Wydziału Powiatowego	3,120,16
Pensje personelu biurowego	16,680,65
Składka do Kasy Chorych	585,87
Składka do Kasy Przezorności	2,075,60
Renumeracje i inne wydatki osobowe	2,757,68
Wydatki rzeczowe.	
Lokal	2,865,13
Wydatki kancelaryjne	2,364,71
Prenumerata pism i zakup książek	233,52
Uzupełnienie umeblowania	699,75
Djety i koszty podróży	4,743,56
Środki lokomocji	3.225,39
Wydatki reprezentacyjne	448,70
Majątek komunalny.	
Różne wydatki związane z utrzymaniem objektów majątkowych	116,24
Spłaty długów.	
Rata amortyzacyjna długoterminowej pożyczki, zaciągniętej na budowę drogi Mroga—Łazinek	5,000,00
Procenty od tej pożyczki	1,800,00
Odsetki od zaciągniętych w ciągu roku budżetowego pożyczek	7,135,09
Drogi i place publiczne.	
Utrzymanie dróg wojewódzkich.	
Pensje pracowników	8,330,13
Składka do Kasy Chorych	865,80
Rozjazdy	2,650,18
Utrzymanie biura drogowego	105,37
Dostawa kamienia	755,00
Tłuczka kamienia	1,032,56
Odnowienie rowów	12,278,55
Wałowanie jezdni	8,184,43
Naprawa i przebudowa mostków	3,850,66
Urządzenie drogowskazów	1,537,40
Naprawa narzędzi	58,00
Utrzymanie dróg powiatowych.	
Pensje pracowników	10,807,60
Składka do Kasy Chorych	524,48
Rozjazdy	2,850,39
Utrzymanie biura drogowego	89,60
Tłuczka kamienia	1,766,17
Odnowienie rowów	2,997,39
Wałowanie jezdni	2,130,69
Ustawienie słupów kilometrowych	259,25
Ustawienie drogowskazów	1,563,50
Naprawa mostków	4,834,37
Naprawa narzędzi	68,00
Zasiłek na utrzymanie dróg gruntowych	269,45
Dostawa kamienia	3,222,00

Oświata.

Zapomoga dla miejskiej szkoły dokształcania zawodowego	zł. 2,500,00
„ na Bursę Bartoszków przy gimnazjum męskiem w Łowiczu . .	500,00

Kultura i sztuka.

Na zakup zbiorów muzeum etnograficznego ziemi Łowickiej	500,00

Zdrowie publiczne.

Utrzymanie kolumny dezynfekcyjnej	1,137,31
Szczepienia ochronne	1,171,88
Utrzymanie przychodni lekarskiej w Kiernozi	1,308,00
„ szpitala powszechnego św. Tadeusza w Łowiczu	30,805,79
Zapomoga dla Powiatowego Komitetu Przysposobienia Wojskowego . .	575,00

Opieka społeczna.

Utrzymanie sierocińca na Korabce	6,503,62
„ starocińca	4,870,72
Pomoc osobom pozbawionym opieki ze strony gmin	560,04
„ dla biednych w nagłej potrzebie	8,00

Popieranie rolnictwa.

Koszty utrzymania szkoły rolniczej męskiej	23,546,09
Koszty prowadzenia gospodarstwa rolnego przy szkole rolniczej męskiej .	8,124,95
Koszty prowadzenia fermy ogrodniczej	6,147,28
Szkółki leśne i wiklinowe	2,436,85
Instruktorjat mleczarsko-hodowlany	3,528,32
Kursy gospodarstwa kobiecego	128,00
Prowadzenie gospodarstwa przyszłej szkoły rolniczej żeńskiej . . .	6,775,47
Pomoc weterynaryjna	1,639,28
Zapomoga na regulację rzek Słudwi i Przysowy	5,000,00
Udział w wojewódzkim funduszu meljoracyjnym	5,000,00
Zapomogi na cele rolnicze	1,749,00

Bezpieczeństwo publiczne.

Na akcję przeciwpożarową	1,100,00

Różne.

Składka na biuro zjazdów samorządu powiatowego	500,00	
Zapomoga dla Związku Obrony Kresów Zachodnich	500,00	
Wydatki nieprzewidziane	620,00	
Razem wydatki zwyczajne . .		zł. 275,693,86

Wydatki nadzwyczajne.

Drogi i place publiczne.

Budowa mostu na Bzurze w Kompinie	53,163,37	
Budowa drogi Kompina — Nieborów	199,266,04	

Zdrowie publiczne.

Budowa szpitala w Łowiczu	36,487,15	
Razem wydatki nadzwyczajne		zł. 288,916,56
Ogółem wydatki budżetowe		564,610,42
Wydatki pozabudżetowe		150,522,76
Kasa		11,832,82
Razem		zł. 726,966,00

Dochody zwyczajne.

Dochody, zalegające z poprzednich okresów budżetowych	zł. 69,977,24

Majątek komunalny.

Nieruchomość przy ul. Długiej	44,00
Działka ziemi w Zdunach	2,372,80
Łąka Śniadkowska	185,00
Dochody biura drogowego	527,55
Procenty od kapitału i akcyj	318,98
Ośrodek rolny w Zdunach, przeznaczony dla szkoły rolniczej żeńskiej . .	680,00
Gospodarstwo szkoły rolniczej męskiej	6,253,48
Szkółki leśne	925,74

Subwencje i dotacje.

Subwencja państwowa na akcję zalesienia	7,000,00

Zwroty.

Zwrot kosztów ściągania podatków państwowych	77,09
Zwrot od p. Przewodniczącego Wydziału opłaty za światło elektryczne . .	25,00

Opłaty za korzystanie z urządzeń i zakładów dobra publicznego.

Opłaty za leczenie w szpitalu św. Tadeusza	5,169,71

Opłaty za utrzymanie w sierocińcu	zł. 3,429,95	
Opłaty za utrzymanie w starocińcu	2,467,50	
Opłaty w przychodni lekarskiej w Kiernozi	634,50	
Opłaty za utrzymanie w internacie przy szkole rolniczej męskiej	3,244,00	
Dopłaty.		
Dopłaty na utrzymanie dróg	1,500,00	
Udział w podatkach państwowych.		
15% udział w podatku dochodowym	7,733,03	
Dodatki od podatków państwowych.		
Dodatek 60% do państwowego podatku gruntowego	43,431,90	
Połowa dodatku do podatku przemysłowego z gmin wiejskich	6,908,10	
Połowa dodatku do opłat od patentów na wyrób i sprzedaż napojów alkoholowych	188,71	
2/3 dodatku do państwowego podatku od spożycia zużycia, względnie produkcji	14,358,30	
Podatki samoistne.		
Podatki od broni palnej	282,50	
1% od umów o przeniesienie własności nieruchomości	18,425,41	
Opłaty na utrzymanie dróg	154,082,77	
Różne.		
Grzywny i kary	177,00	
Różne nieprzewidziane	644.84	
Razem dochody zwyczajne		zł. 351,065,10

Dochody nadzwyczajne.

Subwencje i dotacje.		
Subwencja państwowa na budowę mostów na Bzurze	15.000.00	
Podatki inwestycyjne.		
Opłaty drogowe na budowę dróg	20,869,76	
Razem dochody nadzwyczajne		35,839,76
Ogółem dochody budżetowe		386,904,86
Dochody pozabudżetowe		340,061,14
Razem		zł. 726,966,00

P. Przewodniczący zaznaczył, że obecnie nie może oświetlić przedstawionego cyfrowego sprawozdania, gdyż jeszcze nie poznał dokładnie stosunków administracyjnych Związku. W sprawozdaniu rachunkowem uderza przedewszystkiem fakt dużego przekroczenia kredytu na budowę drogi Kompina—Nieborów. Według otrzymanych przez p. Przewodniczącego informacji, kredyt ten nie został przekroczony w czasie urzędowania p. Podwińskiego, lecz później—a powodem przekroczenia było zarządzenie kontynuowania robót około budowy drogi bez względu na kredyty na ten cel przeznaczone—a to w związku z potrzebą zatrudnienia bezrobotnych. Do przekroczenia kredytu na budowę drogi przyczynił się w małej części także sam p. Przewodniczący. Początkowo bowiem zarządził zaprzestanie robót, po obejrzeniu ich jednak zarządzenie cofnął, gdyż uważa za nieodzowne wybrukować na pewnym odcinku nowobudującej się drogi groblę drogową, aby ją uchronić od zniszczenia przez wodę w czasie wylewów jesiennych lub wiosennych, a temsamem uniknąć dużych strat. Wogóle zaś uważa p. Przewodniczący, że budowa nowej drogi Kompina—Nieborów została tak niefortunnie rozpoczęta, mianowicie z dwóch stron, że przekroczenie budżetu na budowę tej drogi po rozpoczęciu budowy—było niemal nieuniknione. Koszt budowy drogi, nieobjętej budżetem, pokryty został z pożyczki, uzyskanej na budowę szpitala, a niewydanej na właściwy cel z powodu wstrzymania budowy szpitala. P. Przewodniczący zaproponował odłożyć dyskusję nad tą sprawą do chwili rozpatrywania budżetu dodatkowego na budowę dróg.

P. Grabiński poprosił o wyjaśnienie, w jakiej mierze przekroczono kredyt na odnowienie rowów i budowę mostków.

P. Przewodniczący skonstatował, że kredyt na odnowienie rowów przy drogach wojewódzkich przekroczono o 7.478 zł. a na naprawę mostków na drogach państwowych o 834 zł.

W związku ze sprawozdaniem rachunkowem Sejmik Powiatowy powziął jednogłośnie uchwałę Nr. 420.

Uchwała Nr. 420.

Sejmik Powiatowy przyjmuje do wiadomości sprawozdanie rachunkowe z wykonania budżetu za czas od 1.IV. do 27.X. b. r., odraczając dyskusję nad przekroczeniami budżetowemi do chwili rozpatrywania budżetu dodatkowego na bieżący okres budżetowy.

3. Budżet dodatkowy na rok 1927/28.

P. Przewodniczący zreferował budżet dodatkowy na bieżący okres budżetowy tytułami i poddawał tenże budżet tytułami pod głosowanie. I tak.

Pozycja na wydatki, zalegające z poprzedniego okresu budżetowego, obejmuje kredyt na pokrycie zaległości biernych z poprzedniego okresu budżetowego, które nie mogły być w ubiegłym okresie budżetowym zrealizowane.

Bez dyskusji Sejmik Powiatowy powziął 26-oma głosami obecnych uchwałę Nr. 421.

Uchwała Nr. 421

Sejmik Powiatowy uchwala na pokrycie zaległości biernych poprzedniego okresu budżetowego kredyt w kwocie 78.389 zł.

Dodatkowy budżet na pensje, składkę do Kasy Chorych i Funduszu Przezorności pochodzi z następujących powodów: 10%—owe podwyższenie kredytu na koszty administracyjne jest związane z t. zw. jednorazowym zasiłkiem, przypadającym do zapłaty w październiku i grudniu b. r. oraz ze spodziewanem podwyższeniem pensji od stycznia 1928 r.

Podwyższenie kredytu na remuneracje i inne wydatki osobowe pochodzi stąd, że zaangażowano

specjalnego buchaltera do uporządkowania rachunkowości Związku.

Kredyt na wyrównanie pracownikom różnic w pensji, jakie wynikną skutkiem należytego zaszeregowania pracowników do szczebli uposażeń—jest związany z koniecznością przyznania pracownikom komunalnym uposażenia w/g obowiązujących przepisów prawnych.

Podwyższenie kredytu na remont biur i umeblowanie jest podyktowane koniecznością przyprowadzenia biur Związku do przyzwoitego stanu.

Wydawnictwo organu prasowego jest potrzebne w celu należytego informowania mieszkańców powiatu o działalności związku komunalnego w powiecie. Koszt wydawnictwa organu prasowego będzie pokryty prenumeratą obowiązkową urzędów gminnych i prenumeratą prywatną.

Kredyt na djety i koszty podróży podwyższono ze względu na uchwałę Sejmiku o pokrywaniu zwrotu kosztów podróży członkom organów związku komunalnego na posiedzenia tych organów.

Liczne wycieczki, bardzo poważnych osób, przyjeżdżających do Łowicza—i inne okoliczności, właściwe powiatowi Łowickiemu—wymagają większego kredytu na wydatki reprezentacyjne i to kredytu do dyspozycji Wydziału Powiatowego i Przewodniczącego Wydziału Powiatowego a to w celu uniknięcia debat na plenum Sejmiku Powiatowego w sprawach często natury delikatnej, nie nadającej się do publicznego omawiania. Przykładem takiej sprawy jest przyjęcie gości z okazji pokazu rolniczego na Blichu. Wydatki reprezentacyjne są to wydatki, do dyspozycji Wydziału Powiatowego względnie Przewodniczącego Wydziału Powiatowego, z których jednakże należy się wyliczyć.

P. Staszewski sprzeciwił się wydatkom na cele reprezentacyjne, przypominając pokaz rolniczy na Blichu, urządzony przez pp. Kurczaka i Grabińskiego, podczas którego p. Grabiński przyznał nagrody p. Kurczakowi, a p. Kurczak p. Grabińskiemu.

P. Grabiński oświadczył, że nagrody pieniężne, otrzymane podczas pokazu, daje p. Staszewskiemu, zaznacza wszakże, że nagrody te wynoszą kwotę zero.

P. Kurczak opowiedział, jakie i zaco nagrody otrzymał podczas pokazu oraz zaznaczył, że on i p. Grabiński brali udział w organizacji pokazu rolniczego na Blichu, lecz inicjatywa urządzenia pokazu wyszła ze Związku Kół Młodzieży Wiejskiej. Dlatego ataki p. Staszewskiego na pokaz rolniczy są nadzwyczaj dziwne.

Inni mówcy również wypowiadali swoje poglądy na temat pokazu rolniczego na Blichu oraz komisji, przyznających nagrody na pokazie, przyczem podkreślono bezstronność komisji sędziowskich, wreszcie omówiono pokrycie kosztów urządzenia przyjęcia z okazji pokazu, poczem Sejmik Powiatowy powziął 21 głosami przeciw 2 przy wstrzymaniu się od głosowania 3 członków Sejmiku uchwałę Nr. 422.

Uchwała Nr. 422.

Sejmik Powiatowy uchwala dodatkowy budżet kosztów administracyjnych na rok 1927/28 według przedstawionego projektu na sumę 24.845 zł.

Następnie przeszedł Pan Przewodniczący do objaśnienia kredytu dodatkowego na spłatę długów i procentów. Pozycję na ten cel należy podwyższyć o kwotę 22.000 zł., przeznaczoną na spłatę raty i procentów pożyczki, przyjętej już na budowę szpitala oraz o kwotę 9.300 zł. na spłatę raty wstępnej i odsetek pożyczki, którą należy zaciągnąć na budowę drogi. Zarazem p. Przewodniczący oświadczył, iż odpada potrzeba preliminowania kredytu w celu spłaty raty pożyczki na kapitał obrotowy Kasy Oszczędności—gdyż wedle zasiągniętych informacji Kasa Oszczędności nie może otrzymać obecnie długoterminowego kredytu—lecz tylko podwyższenie redyskonta. Po tem wyjaśnieniu Sejmik Powiatowy powziął jednogłośnie 26-oma głosami obecnych uchwałę Nr. 423.

Uchwała Nr. 423.

Sejmik Powiatowy uchwala dodatkowy budżet wydatków na spłatę długów i procentów na rok 1927/1928 według przedstawionego projektu na sumę 31.300 złotych.

W dalszym ciągu przedstawił p. Przewodniczący projekt dodatkowego budżetu na utrzymanie dróg wojewódzkich i powiatowych, uzasadniając potrzebę podwyższenia kredytu na utrzymanie dróg wzrostem wydatków personalnych i wzrostem wydatków w związku z kupnem i utrzymaniem samochodu do wyjazdów w sprawach drogowych oraz koniecznością przygotowania kamienia w okresie zimowym do robót wiosennych.

Bez dyskusji Sejmik Powiatowy powziął jednocześnie 26-oma głosami obecnych uchwałę Nr. 424.

Uchwała Nr. 424.

Sejmik Powiatowy uchwala dodatkowy kredyt na utrzymanie dróg i mostów wojewódzkich oraz powiatowych na rok 1927/28 w/g przedstawionego projektu w kwocie 15.193 zł.

Bez dyskusji po referacie p. Przewodniczącego powziął Sejmik jednogłośnie 26-oma głosami uchwałę Nr. 425.

Uchwała Nr. 425.

Sejmik Powiatowy uchwala dodatkowy kredyt na cele oświatowe w kwocie 325 zł. na rok 1927/28.

Bez dyskusji po referencie p. Przewodniczącego powziął Sejmik jednogłośnie 26-oma głosami uchwałę Nr. 426.

Uchwała Nr. 426.

Sejmik Powiatowy uchwala dodatkowy kredyt 3.209 złotych na cele zdrowotności publicznej na rok 1927/28.

Po dyskusji nad dodatkowym kredytem na pomoc dla powodzian w Małopolsce, Sejmik Powiatowy powziął 14 głosami przeciw 5-ciu przy wstrzymaniu się od głosowania 7 członków Sejmiku uchwałę Nr. 427.

Uchwała Nr. 427.

Sejmik Powiatowy uchwala dodatkowy kredyt na pomoc powodzianom w Małopolsce Wschodniej w kwocie 2.000 zł.

P. Przewodniczący zreferował wniosek o wstawienie do dodatkowego budżetu kredytu, uchwalonego już przez Sejmik, w kwocie 3.000 zł. na urządzenie pokazu rolniczego, oraz o uchwalenie dodatkowego kredytu 3.000 złotych na zaangażowanie inżyniera wodnego do spraw regulacji rzek, oraz do odwodnienia i osuszenia gruntów w powiecie. P. Przewodniczący w dłuższem przemówieniu wyjaśnił, że sprawa odwodnienia i osuszenia powiatu Łowickiego, posiadającego ogromną ilość rzek, potoków i rowów, ma pierwszorzędne znaczenie. Niestety, do tej tak ważnej sprawy ani Starostwo ani też Powiatowy Związek Komunalny nie ma fachowego organu. Zaangażowanie fachowego inżyniera do tych spraw jest jedną z największych konieczności powiatu.

Wywody p. Przewodniczącego poparli *pp. Kurczak, Boski i Czerwiński,* podkreślając ważność sprawy.

P. Mucha zapytał się, skąd wziąć fundusze na odwodnienie.

P. Przewodniczący wyjaśnił, że sprawa kredytów na odwodnienie jest uregulowana ustawowo.

P. Klimkiewicz wskazywał na szkody, wyrządzone przez wodę i na brak organów, któreby zapobiegły tym szkodom.

P. *Boski* zaznaczył, że na opróżnione przez odejście p. Mercika stanowisko komunalnego lekarza weterynarji należy czemprędzej zaangażować lekarza, gdyż powiatowi zagraża epidemja choroby, zwanej Bollingerowską, która może przynieść powiatowi nieobliczalne szkody.

P. *Przewodniczący* oświadczył, iż o zaangażowanie lekarza weterynaryjnego, posiadającego dużą wiedzę i praktykę lekarską, jest bardzo trudno, a kredyt na ten cel preliminowany jest skąpy. Można zdobyć lekarza młodego, niedoświadczonego — ale niebezpieczną jest rzeczą powierzyć opiekę nad sprawami weterynaryjnemi niedoświadczonemu lekarzowi. Przy tej sposobności należy zaznaczyć, że rozwój choroby Bollingerowskiej pozostaje w związku z pojeniem zwierząt wodą, stojącą w bagnach, zamiast studzienną, że zatem odwodnienie powiatu będzie miało znaczenie i dla stanu zdrowotnego inwentarza żywego.

Po tem wyjaśnieniu powziął Sejmik Powiatowy jednogłośnie 26-oma głosami obecnych uchwałę Nr. 428.

Uchwała Nr. 428.

Sejmik Powiatowy uchwala i wstawia do dodatkowego budżetu na rok 1927/28 następujące dodatkowe kredyty na popieranie rolnictwa:

1) *na koszty urządzenia pokazu rolniczego przy Szkole Rolniczej na Blichu . . . 3.000 zł.*
2) *na utrzymanie inżyniera powiatowego do spraw wodnych . . . . 3.000 zł.*
3) *na utrzymanie lekarza weterynaryjnego i pomoc weterynaryjną . . 3.280 zł.*
4) *na instruktorjat mleczarsko - hodowlany . . . . 390 zł.*

P. *Przewodniczący* zreferował sprawę wstawienia do budżetu dodatkowego kredytu na remunerację dla Komendy Policji, uchwalonego już przez Sejmik.

P. *Staszewski* oświadczył, iż kredyt ten przyznał p. Grabiński a nie Sejmik.

P. *Grabiński* przypomniał sposób uchwalenia remuneracji dla Komendy Policji, poczem Sejmik Powiatowy powziął jednogłośnie 25-oma głosami przeciw 1-mu uchwałę Nr. 429.

Uchwała Nr. 429.

Sejmik Powiatowy wstawia do dodatkowego budżetu na rok 1927/28 kredyt 500 zł. na remunerację dla Komendanta Policji Państwowej.

P. Przewodniczący zreferował sprawę dodatkowego budżetu na inwestycje drogowe, wyjaśniając, że koszty, preliminowane na budowę mostu na Bzurze w Kompinie, należy zmniejszyć o 24.000 zł., gdyż faktyczny koszt budowy mostu w okresie budżetowym wynosi 66.000 zł., — natomiast na budowę drogi Kompina—Nieborów należy podwyższyć kredyt o 120.000 zł. a na inne inwestycje drogowe o 30.000 zł. i w związku z dodatkowym budżetem drogowym należy bądź zaciągnąć dodatkową pożyczkę 140.000 zł. na inwestycje drogowe, bądź pokryć dodatkowe inwestycje drogowe w drodze virement z funduszów, uzyskanych z pożyczki na budowę szpitala—z tem, że fundusz, użyty na inwestycje drogowe a przeznaczony na budowę szpitala, będzie zwrócony w przyszłym roku z kredytów, preliminowanych na inwestycje drogowe.

P. Kurczak oświadczył, iż uważa koszt budowy 6 klm. drogi, opiewający na sumę 200.000 zł., nie licząc kosztu materjałów kamiennych, dostarczonych darmo, za zbyt wysoki. Dalej uważa, że most na Bzurze w Kompinie powinien być pobudowany na palach dębowych a nie sosnowych. Ponadto, zdaniem mówcy, kosztorys budowy mostu został źle zrobiony, skoro preliminowano na jego budowę 90.000 zł. a wydano tylko 66.000 zł. Wreszcie zaznaczył mówca, iż Sejmik dawno uchwalił kupno parowego wału drogowego. Tymczasem, jak się mówca dowiaduje, wał, pracujący przy budowie drogi—jest wypożyczony a nie kupiony, koszt zaś wypożyczenia wału jest tak wysoki, że w niedługim czasie pokryłby koszt kupna wału.

P. *Staszewski* oświadczył, że program budowy drogi Kompina—Nieborów został widocznie źle obmyślony, skoro przy budowie drogi najprzód wybierano z pewnego miejsca ziemię, skutkiem czego powstał dołek—a potem dołek zasypywano ziemią, zwożoną skądinąd, —albo też z jednego miejsca wywożono kamień na dalszy odcinek drogi—a potem na to samo miejsce zwożono kamień z innego odcinka drogi, wreszcie przygotowano darninę a potem ją zmarnowano. Takie niepotrzebne, zdaniem mówcy, przewożenie ziemi i kamienia z miejsca na miejsce musiało pociągnąć za sobą zbyt wysoki koszt budowy drogi.

P. *Inż. Stankiewicz* odpowiadając na zarzuty przedmówców, oświadczył, co następuje:

Dysponowanie kredytami na cele drogowe nie należało do mówcy, lecz do Przewodniczącego Wydziału Powiatowego. Mówca otrzymywał polecenia od p. Przewodniczącego Wydziału Powiatowego i był obowiązany polecenia te wykonywać. Budżet drogowy był zawsze rzeczą obojętną a wykonywane roboty drogowe nigdy nie odpowiadały budżetowi drogowemu. I tak.

W roku 1924 preliminowano na cele drogowe 361,432 zł., wydano 258,432 zł., a nie wydano 103,000 zł.

W roku 1925 nie preliminowano na budowę dróg nic, a wydano 102,864 zł. na budowę drogi do Borowa, rozpoczętą nagle w lipcu tego roku.

Na utrzymanie dróg preliminowano 169.000 zł. wydano 86,400 zł., nie wydano 82.650 zł.

W roku 1926 preliminowano 129,800 zł., wydano 62,071 zł., nie wydano 62,729 zł.

W pierwszym kwartale br. na drogi preliminowano 42,263 zł., wydano 17,858 zł., nie wydano 67,729 zł.

Zjawisko więc nieprzestrzegania budżetu drogowego nie jest wcale nowe, lecz stare, tradycyjne, zaakceptowane przez były Wydział i Sejmik. W bieżącym roku otrzymał referent polecenie budowy 6-ciu kilometrów drogi zamiast 4 klm., preliminowanych w budżecie, więc poleconą pracę wykonał podobnie jak w poprzednich latach.

Co się tyczy wysokości kosztów budowy dróg, to trzeba zaznaczyć, że policzone koszty budowy drogi obejmują także kupno inwentarza, np. szyn i wózków, oraz koszt bardzo dużego nasypu drogowego. Kupno szyn i wózków nastąpiło właśnie w związku z poleceniem budowania całych 6 klm. drogi, gdyż inaczej szyny i wózki byłyby niepotrzebne. Wogóle zaś kwestjonowana budowa drogi nie przekroczyła ram kosztorysu, zatwierdzonego przez Dyrekcję Robót Publicznych i opatrzonego pieczęciami i podpisami.

Niezakupienie wału drogowego mimo, że kupno wału było preliminowane w budżecie, należy również zapisać na karb utartego systemu nieprzestrzegania budżetu.

Różnica między sumą, preliminowaną na budowę mostu a sumą rzeczywistych wydatków na budowę mostu w okresie bieżącym—pochodzi stąd, że część kosztów budowy mostu, mianowicie kupno drzewa, została poniesiona w I-szym kwartale br., stanowiącym osobny okres budżetowy, oraz w r. 1926. W rzeczywistości koszt budowy mostu wynosił 90.000 zł.

Zasypanie wybranego przedtem dołka nastąpiło skutkiem niezależnych od kierownictwa budowy drogi okoliczności, mianowicie skutkiem zmiany przez Dyrekcję Robót Publicznych projektu budowy. Koszt zasypania był zupełnie nieznaczny, bo wynosił około 216 zł.

Przewożenie kamienia z miejsca na miejsce było rzeczą naturalną. Jeżeli bowiem w jednem miej-

scu, w którem gmina szarwarkową złożyła drobny kamień, potrzeba było grubego—a w innem miejscu znajdował się kupiony i dostawiony do stacji Bednary gruby kamień—to potrzeba było przecież kamienie odpowiednio poprzewozić.

Co się tyczy zmarnowania darniny, to trzeba wiedzieć, że darninę zdejmuje się w miejscach, w których czerpie się ziemię na nasyp. Darnina, złożona w stosy, czeka na ukończenie nasypu. Wykończony nasyp okrywa się darniną. Do okrycia może być użyta oczywiście tylko ta część darniny, która w czasie leżenia w stosie nie uległa zniszczeniu. Pewien jej procent musi uledz zniszczeniu i pozostać bez pożytku.

P. *Przewodniczący* zaznaczył, iż nieprzestrzeganie budżetu jest zazwyczaj wynikiem tej okoliczności, że dochody Związku wpływają nieregularnie; uzyskane dochody wydaje się na cele w danym momencie najpilniejsze—a potem okazuje się brak funduszów na właściwe cele budżetowe.

P. *Tadeusz Czermiński* zaznaczył przedewszystkiem, że p. Inż. Stankiewicz zdjął mu swojem wyjaśnieniem wielki ciężar z serca. Gdyby tych wyjaśnień nie było—wygłosiłby mówca daleko ostrzejsze przemówienie niż je obecnie wypowie.

Sprawą komunikacji mówca interesował się zawsze jak najgoręcej, uważając ją jako sprawę bardzo ważną wogóle, a zwłaszcza na terenie powiatu Łowickiego. Powiat Łowicki jest przechwalony. Nierzadko osoby z obcych powiatów z wielkiem zainteresowaniem odnosiły się do mówcy, gdy się dowiedziały, że pochodzi z Łowickiego, owego słynnego, rzekomo dobrze zagospodarowanego powiatu. Mówca był jednak zmuszony prostować dobre lecz mylne mniemania o powiecie Łowickim, bo, niestety, w powiecie Łowickim nie jest tak dobrze jak ludzie sądzą.

Taki powiat jak Łowicki, odwiedzany często przez obcych, powinien dbać o swoją gospodarkę, szczególnie zaś o gospodarkę drogową. Mówca w dążeniu do należytej gospodarki w powiecie—gotów jest do wykazania ze swej strony jaknajlepszej woli, i największego zaufania względem kierownika gospodarki powiatowej. Tej przychylności i zaufania nie skąpił mówca nawet p. Podwińskiemu. Wiadomem było, że p. Podwiński to zdolny człowiek, niechże więc ma, mówiło się, pole do wykazania swych zdolności dla dobra powiatu. Niestety, mimo zdolności p. Podwińskiego, gospodarka powiatowa szła fatalną drogą. W czem tkwi główna przyczyna tego zjawiska?

W tem, że członkowie Sejmiku, zbierają się na narady nie na to, aby wspólnemi siłami obmyślać środki i drogi ku należytemu prowadzeniu gospodarki powiatowej, ale na to, aby sobie wzajemnie dokuczać i wszelakie przykrości wyrządzać. Pełni nienawiści z zaciętemi zębami schodzą się członkowie na posiedzenia, nie mając na myśli ogólnego dobra powiatu, lecz ustawiczne swary. Jeżeli tak dalej pójdzie—będziemy grabarzami Polski a nie jej budowniczymi.

Dalszą przyczyną niepowodzenia gospodarki powiatowej—była uniwersalność głównego gospodarza powiatu. Mówca cieszy się, że obecny Pan Przewodniczący Wydziału Powiatowego nie jest uniwersalistą, lecz specjalistą—inżynierem. Umieć wszystko—to znaczy nie umieć niczego. Jeżeli natomiast ktoś—jeden tylko dział wiedzy ale dokładnie opanował—potrafi znaleźć miarę, jaką należy stosować do innych dziedzin wiedzy, nieznanych mu.

Przechodząc do sprawy przekroczenia budżetu drogowego, oświadczył mówca, że był niesłychanie wzburzony, gdy się dowiedział o tak ogromnem przekroczeniu preliminarza budowy drogi i tak wysokich kosztach tej budowy. Trzeba sobie bowiem zdawać jasno sprawę, że członkowie Sejmiku są reprezentatami mieszkańców powiatu. Uchwalają imieniem mieszkańców powiatu podatki i z ramienia ludności powiatu mają kontrolować należyte użycie nałożonych podatków. Mieszkańcy powiatu złożyli troskę o dobro powiatu i swoje na barki członków Sejmiku. Uchwalić podatek jest łatwo,—ale zapłacić go—trudno. W tym osławionym powiecie Łowickim są wsie, w których chłopi nie mają nietylko na podatki, ale nie mają na sól i zapałki. Podatek, płacony przez chłopa na wsi, jest nierzadko prawdziwą krwawicą. Tym groszem należy gospodarować umiejętnie, aby nie zawieść zaufania, położonego przez ludność w jej reprezentacji. Tymczasem gospodarka w latach ubiegłych nie usprawiedliwiała wcale tego zaufania. Obok groszowej, śmiesznej oszczędności w jednych dziedzinach—w innych panowała rozrzutność na szeroką skalę. Mimo uchwalanych rok rocznie poważnych podatków na cele drogowe, dowiedział się Sejmik pewnego razu, że w czasie od roku 1919 do roku 1924 czy też 1925 pobudował powiat zaledwie 2.800 metrów bieżących nowej drogi, t. j. ilość śmiesznie małą w stosunku do kredytów, uchwalonych na cele drogowe.

Po takim i podobnych doświadczeniach musiał być mówca wzburzony na wiadomość o kosztach budowy drogi Kompina—Nieborów i czemprędzej zasięgnął informacji o kosztach budowy dróg w sąsiednich powiatach. Wzburzenie to ustąpiło po wyjaśnieniach p. Inżyniera Stankiewicza, ale jeszcze pozostał szereg wątpliwości, które należy koniecznie wyjaśnić. Mówca ma wrażenie, że przy budowie drogi Kompina—Nieborów nie przestrzegano zasad ekonomicznego prowadzenia robót. Wysokość kosztów budowy drogi Kompina—Nieborów wyjaśnił p. Inżynier Stankiewicz tem, że budowano kosztowny nasyp drogowy. Dobrze, ale nasyp ten nie był robiony na całej długości budowanej drogi a kamień do budowy drogi dostarczono darmo i jeżeli odliczymy koszt nasypu i inne uboczne koszty, to i tak pobudowanie jednego kilometra przy użyciu kamienia, dostarczonego darmo, przekroczy o wiele 20.000 zł., gdy tymczasem w powiecie Łódzkim kosztorys na budowę 2.008 mb. drogi, obejmujący koszty kupna i dostawy kamienia i obliczony na rok bieżący z przewidywaniem wzrostu drożyzny—wynosił następujące sumy:

roboty ziemne	Zł. 7.853,—
kupno i dostawa kamienia	Zł. 25.295,—
tłuczka i wałowanie	Zł. 8.353,—
Razem —	Zł. 41.501,—

W powiecie Brzezińskim budowa drogi kalkuluje się jeszcze taniej. Również tanio kalkuluje się bruk w okolicy Głowna, bo po 32.000 zł. za 2 klm., przyczem trzeba pamiętać, że budowa bruku na twardem podłożu powinna kosztować drożej niż budowa szosy. Dalej, mówca widział bardzo ekonomicznie budowaną drogę z gliny i żwiru, która uchodzi za zupełnie dobrą szosę.

Te porównawcze dane z okolicznych powiatów dyktują konieczność poddania rewizji systemu robót drogowych w naszym powiecie. Dlatego mówca zaproponuje powierzenie rewizji systemu i kosztów robót drogowych specjalnej komisji sejmikowej z udziałem biegłych i przedstawiciela Dyrekcji Robót Publicznych.

Wniosek ten najzupełniej nie dotyka p. Inżyniera Stankiewicza w złym tego słowa znaczeniu, przeciwnie ma za cel także dobro p. Stankiewicza, gdyż usunie ten znak zapytania, jaki się narzuca z porównania kosztów robót drogowych w powiecie Łowickim i w wymienionych sąsiednich powiatach.

Aby jednak praca powiatowej komisji wydała pożądany rezultat—konieczne jest spełnienie jednego

warunku, mianowicie: praca komisji musi być przeprowadzona ściśle i fachowo.

P. *Dr. Rogowski* oświadczył się za komisją, proponowaną przez p. Czermińskiego, aczkolwiek zbadał dokumenty, tyczące się budowy drogi Kompina—Nieborów i sprawa dla niego jest jasna. W płomiennej mowie przedmówcy przytoczone zostały różne zarzuty przeciwko gospodarce w ubiegłych latach. Zarzuty te są bardzo miarodajne, bo przedmówca był podówczas członkiem Sejmiku. Godzi się jednak zapytać, dlaczego p. Czermiński dzisiaj stawia sprawę tak jasno—a dawniej nie? Dlaczego poprzedni Sejmik nie reagował na złą gospodarkę? Nowomianowany p. Przewodniczący Wydziału Powiatowego dokonał rzeczy bardzo śmiałej: ujawnił przeszłą gospodarkę Związku Komunalnego. Z tą chwilą może nastąpić poprawa gospodarki na przyszłość. Łączmy się i pracujmy, w myśl wskazań p. Czermińskiego, dla dobra powiatu, ale nie osądzajmy tych pracowników Związku, którzy pozostawali pod taką samowładzą byłego Przewodniczącego Wydziału, iż samowładzy tej nie mogła się oprzeć w żaden sposób nawet reprezentacja powiatowa.

P. *Przewodniczący:* Rzeczy przeszłych nie należałoby poruszać. P. Przewodniczący jeszcze się dzisiaj nie orjentuje w minionych sprawach Związku Komunalnego i nie wie, czy wnet się w nich zorjentuje. Dobrze byłoby postawić nad temi sprawami krzyż, dopóki p. Przewodniczący ich nie pozna gruntownie.

P. *Tadeusz Czermiński:* Chciałby zapomnieć o przykrej przeszłości. Dlatego dzisiaj o niej mówił, bo dzisiejszy dzień uważa za przełomowy, jako początek pracy nowoobranego Sejmiku? Co się tyczy zapytania p. Dr. Rogowskiego—to mówca zaznacza, że w poprzednim Sejmiku miał odwagę stawiać sprawę bardzo jasno. Tak np. przy sprawie kupna koni za 3.800 zł., kiedy to nie było na targu koni za cenę 1.000 zł., oświadczył na posiedzeniu Sejmiku, iż kupno koni za 3.800 zł. dyktowane jest albo karalną lekkomyślnością albo złą wolą. Protest mówcy minął jednak bez rezultatu, bo decydującym czynnikiem w sprawie były względy polityczne a nie gospodarcze.

P. *Kurczak:* Był przeciwny gospodarce za czasów poprzedniego Sejmiku. Nawet zrzekł się z tego powodu członkostwa Sejmiku i wszedł znowu do Sejmiku na podstawie ponownego wyboru. Obecnie przyjął godność członka Sejmiku i Wydziału Powiatowego, spodziewając się, że nowi ludzie w łonie Sejmiku i Wydziału Powiatowego pokierują lepiej gospodarką Sejmiku. P. Podwiński, człowiek zdolny, poprowadziłby dobrze gospodarkę, gdyby był otoczony równie dzielnymi jak on członkami Wydziału Powiatowego, którzyby wnikali solidnie w treść gospodarki powiatowej. Na zapytanie p. D-ra Rogowskiego, kto zakupywał konie, o których mówił p. Czermiński—oświadczył mówca, że wybrał je p. Rajski. Dalej mówca wspomniał sprawę sprzedaży samochodu w celu kupna na jego miejsce koni, gdy tymczasem, jak się teraz okazuje, należałoby sprzedać stary samochód a kupić nowy,—poruszył sprawę licho budowanych dróg, rozlatujących się pod kopytami,—wreszcie poruszył sprawę zaniedbania budowy drogi Mroga—Łazinek, podkreślając, że pierwszą należycie pobudowaną drogą jest droga Kompina—Nieborów.

P. *Dr. Rogowski:* Odczytał uchwały Sejmiku Nr. 406 i 407. Ponieważ uchwały te nie zostały wykonane—należy powołać nową komisję do wykonania wymienionych uchwał.

P. *Kurczak:* Komisja, powołana uchwałą przedostatniego Sejmiku do zbadania celowości gospodarki związku, odbyła tylko jedno posiedzenie, na tem posiedzeniu stwierdziła pewne dość ważne niewłaściwości gospodarki Związku, poczem musiała przerwać pracę, gdyż Sejmik został rozwiązany a temsamem została rozwiązana komisja.

P. *Staszewski:* godzi się na powołanie komisji, proponowanej przez p. Czermińskiego, byleby tylko komisja ta nie kosztowała jakich 10.000 zł.

P. *Przewodniczący:* sprecyzował wniosek w sprawie, będącej przedmiotem obrad, poczem Sejmik powziął jednogłośnie 26-oma głosami uchwały Nr. 429, 430 i 431.

Uchwała Nr. 429

Sejmik Powiatowy uchwala dodatkowy budżet inwestycji drogowych na rok 1927/28 w/g przedstawionego projektu na sumę 126.000 zł.

Uchwała Nr. 430.

Sejmik Powiatowy, powołuje nadzwyczajną komisję, w składzie 2-ch członków Wydziału Powiatowego, 2 członków Sejmiku i 2 rzeczoznawców, a mianowicie 1 inżyniera drogowego i 1 buchaltera — do rewizji działalności Pow. Związku Komunalnego wogóle oraz do rewizji systemu robót drogowych, prowadzonych przez Powiatowy Związek Komunalny i kosztów budowy drogi Kompina — Nieborów. Sejmik wybiera przedstawicieli Sejmiku i Wydziału Powiatowego, przedstawiciele zaś ci powołują rzeczoznawców.

Uchwała Nr. 431

Sejmik Powiatowy powołuje w skład Komisji, ustanowionej uchwałą Nr. 430, pp. Teofila Kurczaka i Stanisława Bejdę jako przedstawicieli Wydziału Powiatowego, a pp. Zdzisława Boskiego oraz Stanisława Staszewskiego jako przedstawicieli Sejmiku.

P. *Przewodniczący* zaznaczył, że względy koleżeńskie wobec byłego Przewodniczącego Sejmiku p. Podwińskiego nie pozwalają mu przewodniczyć w powołanej powyższą uchwałą Komisji, zaczem Komisja ta musi sama pracować.

P. *Przewodniczący* zreferował dodatkowy budżet na budowę szpitala, zaznaczając, że pozycja ta została już przez Sejmik uchwalona—chodzi jedynie o wstawienie jej do dodatkowego budżetu. Przy tej sposobności zaznaczył p. Przewodniczący kategorycznie, iż mimo preliminowania w budżecie kosztów budowy szpitala i uzyskania na ten cel pożyczki—szpital nie będzie w bieżącym roku budowany, lecz w przyszłym, ponieważ fundusze, przeznaczone na jego budowę, zostały zużyte na wydatki drogowe, a mogą być wycofane i użyte na właściwy cel dopiero w roku przyszłym.

Po tem wyjaśnieniu Sejmik Powiatowy powziął jednogłośnie 26-oma głosami obecnych uchwałę Nr. 432.

Uchwała Nr. 432

Sejmik Powiatowy preliminuje dodatkowo na rok 1927/28 kwotę 182.939 zł. na budowę szpitala.

P. *Przewodniczący Sejmiku* objaśnił preliminarz dodatkowy na urządzenie szkoły rolniczej żeńskiej w Dąbrowie Zduńskiej poczem Sejmik Powiatowy powziął jednogłośnie 26-oma głosami uchwałę Nr. 433.

Uchwała Nr 433.

Sejmik Powiatowy preliminuje dodatkowo na rok 1927/28 kwotę 36.000 zł. na urządzenie Szkoły Rolniczej Żeńskiej im. Jadwigi Dziubińskiej w Dąbrowie Zduńskiej.

W tej chwili p. Przewodniczący opuścił zebranie, zaznaczając, że czyni to, nie chcąc krępować Sejmiku swoją obecnością w czasie obrad nad kupnem samochodu, a przewodnictwo objął p. Wł. Zieniewicz, Zastępca Przewodniczącego Sejmiku.

P. *T. Czermiński* imieniem Komisji, powołanej uchwałą ostatniego zebrania Sejmiku, do wyboru marki mającego się kupić samochodu, zreferował

wniosek o kupno samochodu marki „Fiat", poczem Sejmik powziął jednogłośnie uchwałę Nr. 434.

Uchwała Nr. 434

Sejmik Powiatowy preliminuje dodatkowo na rok 1927/28 kwotę 16.000 zł. na kupno samochodu marki „Fiat", zapasowych opon, kiszek i innych przyborów samochodowych.

Po powzięciu tej uchwały powrócił p. Przewodniczący i zreferował projekt dodatkowego preliminarza dochodów na pokrycie dodatkowych wydatków, poczem Sejmik powziął jednogłośnie uchwałę Nr. 435.

Uchwała Nr. 435.

Sejmik Powiatowy uchwala dodatkowy preliminarz dochodów na rok 1927/28 w/g przedstawionego projektu, a to preliminarz dochodów zwyczajnych na sumę 95.114 zł. a dochodów nadzwyczajnych na sumę 431.256 złotych.

P. Przewodniczący skonstatował, że został przyjęty dodatkowy budżet administracyjny Związku na rok 1927/28, — a to w wydatkach zwyczajnych na sumę 165.431 zł., w wydatkach nadzwyczajnych na sumę 360.939 zł.—oraz w dochodach zwyczajnych na sumę 95.114 zł.—w nadzwyczajnych na sumę 431.256 zł. Szczegółowy budżet dodatkowy dołączony zostanie do akt protokułu dzisiejszego posiedzenia.

4. Upoważnienie Wydziału Powiatowego do przenoszenia kredytów (virement) w granicach paragrafów w wydatkach rzeczowych.

Sekretarz Sejmiku odczytał wniosek w sprawie upoważnienia Wydziału Powiatowego do przenoszenia kredytów budżetowych, poczem Sejmik powziął jednogłośnie 26-oma głosami obecnych uchwałę Nr. 436.

Uchwała Nr 436

Sejmik Powiatowy, działając na mocy § 51 Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 28.VI.1926 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 75, poz. 433), upoważnia Wydział Powiatowy do przenoszenia kredytów, preliminowanych w budżecie zasadniczym i dodatkowym na rok 1927/28, lecz jedynie w granicach paragrafów (z pozycji na pozycję) i to wyłącznie w wydatkach rzeczowych.

5. Uchwalenie zaciągnięcia pożyczek, przewidzianych w budżecie dodatkowym na r. 1927/28.

Sekretarz Sejmiku odczytał wnioski w sprawie zaciągnięcia pożyczek długoterminowych na budowę dróg, poczem Sejmik Powiatowy powziął jednogłośnie 26-oma głosami uchwały Nr. 437 i 438.

Uchwała Nr. 437.

Sejmik Powiatowy w Łowiczu upoważnia Wydział Powiatowy w Łowiczu do zaciągnięcia na budowę nowych dróg w Polskim Banku Komunalnym pożyczek w wysokości zł. 40.000, wyraźnie czterdzieści tysięcy złotych, według kursu urzędowego złota, na termin do dwóch lat z tem, że Powiatowy Związek Komunalny powiatu Łowickiego zobowiązuje się procenty, prowizje i kapitał uiścić z uwzględnieniem wartości złota w dniu zapłaty odsetek, prowizji i kapitału, w każdym razie w kapitale nie mniej, niż nominalnych zł. 40.000, wyraźnie złotych czterdzieści tysięcy.

W związku z powyższem upoważnieniem Wydział Powiatowy w Łowiczu władnym jest:

1. do ustalenia terminów spłat i szczegółowych warunków kredytu, do przyjęcia warunków co do stopy procentowej i prowizyjnej od zaciąganych pożyczek;
2. do uzupełnienia udziałów Związku Komunalnego Powiatu Łowickiego w Polskim Banku Komunalnym w drodze zakupu akcyj tegoż Banku, na warunkach, uchwalonych przez władze tegoż Banku i zatwierdzonych przez Rząd;
3. do zabezpieczenia uzyskanych kredytów wpływami z podatków, całym majątkiem Związku Komunalnego powiatu Łowickiego, jakoteż kaucjami hipotecznemi na nieruchomościach, należących do Związku Komunalnego powiatu Łowickiego w sumie, wymaganej przez Polski Bank Komunalny, wreszcie do zabezpieczenia zaciąganych pożyczek czystym wpisem hipotecznym;
4. do przeprowadzenia w związku z zaciąganiem pożyczek wszystkich potrzebnych czynności prawnych, a w szczególności do podpisywania wszelkich zobowiązań (obligów), skryptów dłużnych i t. p.;
5. Do przekazania Polskiemu Bankowi Komunalnemu podatków, które inkasuje Rząd, względnie Wydział Powiatowy, na rzecz tegoż Banku, celem spłaty stopniowej uzyskanych kredytów, względnie jako zabezpieczenia tych kredytów, a w szczególności do przekazania podatku od spożycia, zużycia, względnie produkcji.

W końcu Sejmik Powiatowy zaznacza, że Związek Komunalny powiatu Łowickiego z tytułu ewentualnie otrzymanych pożyczek poddaje się statutowi Polskiego Banku Komunalnego, oraz innym przepisom wydanym lub mogącym być wydanemi w przyszłości przez władze Banku zgodnie z jego statutem.

Uchwała № 438

Sejmik Powiatowy w Łowiczu postanawia w celu budowy nowych dróg w powiecie Łowickim zaciągnąć w Banku Gospodarstwa Krajowego w Warszawie pożyczkę w kwocie 140.000 zł., wyraźnie sto czterdzieści tysięcy złotych, spłacalną w dwudziestu latach lub też w okresie krótszym, pod warunkami dla tego rodzaju pożyczek przepisanemi. W szczególności zaś Sejmik Powiatowy upoważnia Wydział Powiatowy w osobach Przewodniczącego Wydziału Powiatowego Starosty Inż. Czesława Gajzlera i członka Wydziału Powiatowego D-ra Władysława Rogowskiego, ażeby pożyczkę w kwocie powyższej w Banku Gospodarstwa Krajowego imieniem Sejmiku Powiatowego w Łowiczu (Powiatowego Związku Komunalnego Łowickiego) zaciągnęli, obowiązek zwrócenia zaciągniętej pożyczki, opłacania procentów, kosztów administracyjnych i wszystkie wogóle obowiązki przez Bank Gospodarstwa Krajowego przy udzieleniu tego rodzaju pożyczek wymagane imieniem tegoż Powiatowego Związku Komunalnego Łowickiego (Sejmiku Powiatowego w Łowiczu) przyjęli, dla rzeczonej pożyczki z procentami i należytościami dodatkowemi oraz kaucją majątek Powiatowego Związku Komunalnego Łowickiego względnie dochody Powiatowego Związku Komunalnego Łowickiego i dodatki do podatków w takiej ilości, jaka na pokrycie czy to rat, czy całego resztującego długu z przynależytościami potrzebną będzie, w zastaw oddali, skrypt według wzoru przez Bank Gospodarstwa Krajowego udzielić się mającego imieniem Sejmiku Powiatowego w Łowiczu (Powiatowego Związku Komunalnego Łowickiego) zeznali i podpisali, udzieloną pożyczkę odebrali i Bank Gospodarstwa Krajowego z odebrania tejże pokwitowali.

Przewodniczący konstatuje, że uchwała powyższa zapadła jednogłośnie 26-oma głosami.

6. Uchwalenie regulaminu obrad Wydziału Powiatowego.

P. Przewodniczący zaproponował aby uchwalenie regulaminu obrad Wydziału Powiatowego poru-

czyć Wydziałowi Powiatowemu,—poczem Sejmik Powiatowy powziął jednogłośnie 26-oma głosami uchwałę Nr. 439.

Uchwała № 439.

Sejmik Powiatowy porucza Wydziałowi Powiatowemu uchwalenie regulaminu obrad Wydziału Powiatowego.

7. Zatwierdzenie bilansu i podziału zysków Kasy Oszczędności za rok 1926.

8. Uchwalenie dodatkowego budżetu Kasy Oszczędności na r: 1927.

P. Przewodniczący poddał pod obrady sprawy, objęte punktami 7 i 8 porządku obrad.

P. Dr. Rogowski przedstawił wniosek o odroczenie do następnego posiedzenia sprawy zatwierdzenia bilansu i podziału zysków Kasy Oszczędności za rok 1926, oraz uchwalenia dodatkowego budżetu Kasy Oszczędności na rok 1927. Wniosek uzasadnił tem, że rozpatrzenie kolizji, polegającej na fakcie, iż 3 członkowie Wydziału Powiatowego są zarazem członkami Zarządu Kasy Oszczędności, będzie przedmiotem obrad najbliższego posiedzenia Wydziału Powiatowego. Póki nie nastąpi rozstrzygnięcie tej kolizji—nie należy decydować o bilansie Kasy Oszczędności za rok 1926 i dodatkowym budżecie Kasy na okres bieżący. Pozatem trzeba zwrócić uwagę, że piastowanie przez członków Wydziału Powiatowego godności członków Zarządu Kasy a zwłaszcza piastowanie przez p. St. Grabińskiego równocześnie godności członka Wydziału Powiatowego, Zarządu Kasy Oszczędności i Prezesa Rady Nadzorczej Spółdzielni „Rolnik", może dawać pozory niewłaściwości na tle kupna przez Kasę Oszczędności zanieczyszczonego zboża siewnego dla poszkodowanych od gradobicia za pośrednictwem Spółdzielni „Rolnik" u p. St Grabińskiego.

P. Staszewski skrytykował ostro kupno drogiego a zanieczyszczonego zboża siewnego dla poszkodowanych od gradobicia u p. St. Grabińskiego.

P. Kosiorek i inni również krytykowali surowo sprawę dostarczenia zboża ludności, nawiedzionej klęską gradobicia, podkreślając wysoką cenę kupna zboża, jego zanieczyszczenie i zmuszanie poszkodowanych do przyjmowania pożyczek siewnych w zbożu, chociaż wielu chciało otrzymać pomoc na zasiewy w gotówce.

Sekretarz Sejmiku oświadczył, że chce przedstawić sprawę omawianą przez przedmówców, aby ktoś po odczytaniu w protokule krytyki przedmówców nie pomyślał, że w sprawie dostawy zboża na pomoc rolną rzeczywiście mogły się zdarzyć jakieś nadużycia.

W rzeczywistości zakupiono na pomoc rolną zboża kwalifikowanego I-szy i II-gi odsiew u p. St. Grabińskiego a zboża siewnego niekwalifikowanego poza powiatem—po cenach konkurencyjnych i po dokładnem zbadaniu ówczesnych cen zbóż siewnych. Kupno zboża po niższej cenie, niż je zakupiono, było zupełnie wykluczone. Można było zakupić zboże taniej ale wcześniej. Kasa Oszczędności liczyła się bardzo poważnie ze zwyżką zboża siewnego w okresie siewnym i starała się bardzo wcześnie i bardzo energicznie o kredyty siewne—a przynajmniej o określenie wysokości kredytów, na jakie liczyć można—atoli starania te były bezskuteczne. Kredyty zostały przyznane, względnie tylko określone w sposób pewniejszy, niemal w ostatniej chwili. Mimo to zaznaczyć należy, że zboże kupiono tanio. Jeżeliby zboże kwalifikowane było rzeczywiście zanieczyszczone—to odpowiadałoby za to Centralne Towarzystwo Rolnicze, które kwalifikowało zboże, nikt zaś inny. Co się zaś tyczy zboża siewnego niekwalifikowanego—to rzeczywiście Spółdzielnia „Rolnik" otrzymała od swego dostawcy pewną ilość zboża niekwalifikowanego w stanie niedoczyszczonym, a nawet część niedoczyszczonego zboża wydała poszkodowanym od gradobicia. Wydała jednak część niedoczyszczonego zboża z narażeniem swej firmy na popsucie dobrej opinji—niemal pod przymusem odbiorców, którzy nie chcieli zaczekać na doczyszczenie zboża w składach „Rolnika", lub przyjechać po zboże w innym terminie. Jeżeli tedy Sejmik ma jakiekolwiek wątpliwości w sprawie dostarczenia zboża siewnego poszkodowanym od gradobicia—powinien koniecznie powołać komisję do zbadania tej sprawy. Wszystkie dokumenty i próbki zakupionego zboża, potrzebne do zbadania sprawy, istnieją—tak, że nic nie może się ukryć przed okiem komisji, powołanej ewentualnie do zbadania sprawy.

P. St. Grabiński zaznaczył, że nie był obecny na posiedzeniu Zarządu Kasy, na którem decydowano kupno zboża siewnego kwalifikowanego.

Władze wyższe postawiły rozdzielenie kredytu w zbożu siewnem, a nie w gotówce, jako nieodzowny warunek przyznania kredytu siewnego. Wyjątkowo tylko na skutek specjalnych starań władze zezwoliły na udzielenie pomocy kredytowej w gotówce mieszkańcom jednej wsi.

P. Kurczak: Zakupiono zboże siewne kwalifikowane u p. Grabińskiego, gdyż byłoby błędem kupować zboże droższe poza powiatem i płacić niepotrzebne koszty transportu, gdy w powiecie można było nabyć taniej pewną część potrzebnego zboża siewnego. Oczywiście zboże kwalifikowane musi być droższe od zboża niekwalifikowanego. Jeszcze droższe jest zboże oryginalne, które mówca do siewu kupuje. Charakterystyczne jest, że nie atakowano sprawy dostarczenia zboża siewnego w czasie jego dostarczania, lecz wówczas, gdy zboże zostało już wydane, zasiane, gdy już powschodziło. Jeżeli przecież ktoś po zerwaniu plomby z worka, w którym otrzymał zboże kwalifikowane, zobaczył, że zboże jest nieoczyszczone, powinien był nie przyjąć zboża i odrazu skonstatować, że zboże nie odpowiada warunkom kupna. Dzisiaj, gdy zboże już powschodziło, nie można stwierdzić, czy było ono oczyszczone czy nie.

Co się tyczy połączenia członkostwa Wydziału Powiatowego i Zarządu Kasy Oszczędności w kilku jednych i tych samych osobach—to trzeba zaznaczyć, że mówca, należący do tych osób, wcale nie garnie się do godności członka Wydziału Powiatowego czy też Zarządu Kasy Oszczędności, skoro jednakowoż jest członkiem Zarządu Kasy nie może rezygnować z tego stanowiska przynajmniej tak długo, jak długo nie będzie sporządzony bilans Kasy za bieżący okres, gdyż za fundusze Kasy odpowiada osobiście — a nie chce odpowiadać za cudze gospodarowanie.

W tym stanie rzeczy zarzuty, podniesione w omawianych sprawach przez przedmówców, są pozbawione podstawy. Mówca nie łaknie godności powiatowych. Dla niego godności powiatowe są ciężarem, który odrywa go od gospodarki i rujnuje zdrowie. Jeżeli ktoś inny pragnie tych godności—niech sobie do nich dąży, ale nie drogą oszczerstw, niech wybierze inną metodę, metodę ludzką, niech w swem dążeniu zachowuje formy zwyczajnej przyzwoitości.

P. *Dr. Wł. Rogowski* zastrzega się, że nikomu nie zarzucał żadnych nadużyć, mówił jedynie o pozorach.

P. Piestrzeniewicz oświadczył, że nieprawdą jest jakoby, „Rolnik" dostarczał lichego, zanieczyszczonego zboża do siewu. Wszyscy ci, o których wie, że brali w „Rolniku" zboże — są bardzo zadowoleni z otrzymanego ziarna.

P. Dr. Rogowski: postawił ponownie wniosek o odłożenie decyzji w sprawach, będących przedmiotem obrad, poczem Sejmik Powiatowy powziął jednogłośnie 26-oma głosami uchwałę Nr. 440.

Uchwała Nr. 440.

Sejmik Powiatowy odkłada decyzję w sprawie bilansu i podziału zysków Kasy Oszczędności za rok 1926 i dodatkowego budżetu Kasy na rok 1927 do następnego posiedzenia.

9. Wybór delegata do Rady Wojewódzkiej.

P. Przewodniczący zreferował sprawę wyboru delegata do Rady Wojewódzkiej.

P. *Dr. Rogowski* zaproponował wybór p. Walerego Janowskiego z Długiego, motywując swój wniosek zasługami p. Walerego Janowskiego w akcji około regulacji Słudwi i Przysowy i tym postulatem, że powiat Łowicki, którego główną troską jest odwodnienie i osuszenie oraz regulacja rzek—powinien być reprezentowany w Radzie Wojewódzkiej przez największego działacza w tej dziedzinie. Po dyskusji Sejmik powziął jednogłośnie przez aklamację uchwałę Nr. 441.

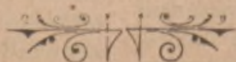
Uchwała № 441.

Sejmik Powiatowy deleguje w skład Rady Wojewódzkiej p. Walerego Janowskiego z Długiego. Na wypadek jednak, gdyby p. Walery Janowski nie mógł pełnić obowiązków delegata Sejmiku do Rady Wojewódzkiej—Sejmik Powiatowy deleguje tymczasowo w skład Rady Wojewódzkiej p. Przewodniczącego Sejmiku Inż. Czesława Gajzlera na czas do ostatecznego wyboru delegata w skład Rady Wojewódzkiej.

Na tem obrady zakończono.

Sekretarz Sejmiku
Protokulant:
(—) K. Dąborowski.

Przewodniczący Sejmiku
(—) Inż. Cz. Gajzler

Załącznik do p. 3 protokułu XL-ego posiedzenia Sejmiku Powiatowego w Łowiczu.

POWIATOWY ZWIĄZEK KOMUNALNY ŁOWICKI.

BUDŻET

na rok

1927-28,

uchwalony na posiedzeniu Sejmiku Powiatowego w dniu 18 marca 1927 r., zatwierdzony reskryptem Pana Wojewody Warszawskiego z dnia 26.IV. 1927 r. L. S. M. 1410/1,

oraz

BUDŻET DODATKOWY

na rok 1927-28,

uchwalony na posiedzeniu Sejmiku Powiatowego w dniu 27.X. 1927 r.

Paragraf	Pozycja	WYDATKI	Preliminowano zasadniczo na rok 1927-28 przez Wydział Powiatowy i Sejmik Powiatowy	Preliminowano dodatkowo na rok 1927-28 przez Wydział Powiatowy i Sejmik Powiatowy	Budżet zasadniczy i dodatkowy na rok 1927-28 razem
		Zwyczajne	535.072	165,431	700,503
		Wydatki, zalegające z poprzednich okresów budżetowych	—	78,389	78,389
		DZIAŁ I.			
		Administracja ogólna.	58.506	24,845	83,351
1		**Wydatki osobowe**	40,788	8,355	49,143
	a.	Dodatek dla Przewodniczącego Wydziału Powiatowego .	3,831	1,660	5,491
	b.	Pensje personelu biurowego	27,123	2,712	29,835
		Sekretarz Zł. 5,331,36			
		Inspektor sam. gm. „ 4,653,72			
		Buchalter „ 4,358,52			
		Kasjer „ 3,711,48			
		Rachmistrz „ 2,880,65			
		Kancelistka „ 2,880,65			
		Egzekutor podat. „ 2,227,92			
		Woźny „ 1.078,44			
	c.	Składka do Kasy Chorych	1,123	112	1,235
	d.	Składka do Kasy Przezorności (fundusz na odprawy) . .	3,711	371	4,082
	e.	Remuneracja i inne wydatki osobowe do dyspozycji Wydziału Powiatowego	5,000	500	5,500
	f.	Na wyrównanie pracownikom różnic w pensji, jakie wynikną skutkiem należytego zaszeregowania pracowników do szczebli uposażeń	—	3,000	3.000
2		**Wydatki rzeczowe**	17,718	16,490	34,208
	a.	Lokal	3,076	3,500	6,576
		Czynsz . . . Zł. 1,075			
		Remont . . . „ 400 + 3,500 = 3,900			
		Opał i światło . . „ 1,001			
		Utrzymanie porządku . „ 600			
	b.	Wydatki kancelaryjne	2,300	2,000	4,300
		Materjały piśm., druki „ 1,020			
		Porto, telef., telegr. . „ 1,080			
		Naprawa maszyn . „ 200			
		Wydawn. pisma urzęd. „ 2,000			
	c.	Prenumerata i zakup książek do bibljoteki biurowej .	294	—	294
	d.	Uzupełnienie umeblowania	1,400	2,500	3,900
	e.	Djety i koszty podróży:	5,100	3,000	8,100
		Przewodniczącego i Członków Sejmiku . . . . . Zł. 3,700			
		Pracowników . . . „ 1,400			
	f.	Środki lokomocji	5,048	990	6,038
		Pensja woźnicy . . . Zł. 1,800 + 950			
		Składka do Kasy Chorych „ 78 + 40			
		Wyżywienie pary koni . „ 2,520			
		Utrzymanie pojazdów i uprzęży „ 650			
	g.	Wydatki reprezentacyjne do dyspozycji Wydziału Powiatowego	500	4,000	4,500
	h.	Wydatki reprezentacyjne do dyspozycji Przewodniczącego Wydziału Powiatowego	—	500	500
		DZIAŁ II.			
		Majątek komunalny	200	—	200
3		Różne wydatki, związane z utrzymaniem objektów majątkowych	200	—	200
		DZIAŁ III.			
		Przedsiębiorstwa komunalne	—	—	—

Paragraf	Pozycja	WYDATKI	Preliminowano zasadniczo na rok 1927-28 przez Wydział Powiatowy i Sejmik Powiatowy	Preliminowano dodatkowo na rok 1927-28 przez Wydział Powiatowy i Sejmik Powiatowy	Budżet zasadniczy i dodatkowy na rok 1927-28 razem
		DZIAŁ IV.			
		Spłata długów.	63,808	31,300	95,108
4		Raty amortyzacyjne długoterminowych pożyczek, zaciągniętych na budowę Szkoły Rolniczej na Blichu . .	27,419	—	27,419
5		Procenty od wymienionych w par. 4 pożyczek . . .	6,044	—	6,044
6		Raty amortyzacyjne długoterminowej pożyczki, zaciągniętej na budowę drogi Mroga—Łazinek	10,000	—	10,000
7		Procenty od wymienionej w par. 6 pożyczki . . .	3,300	—	3,300
8		Rata amortyzacyjna pożyczki, zaciagniętej na odbudowę domostw, zniszczonych skutkiem huraganu . . .	8,000	—	8,000
9		Procenty od wymienionej w par. 8 pożyczki . . .	4,045	—	4,045
10		Odsetki od zaciągniętych w ciągu roku budżetowego pożyczek	5,000	—	5,000
10a.		Dwie raty amortyzacyjne pożyczki 128.000 zł. w złocie na budowę szpitala wraz z odsetkami i dodatkiem administracyjnym	—	22,000	22,000
10b.		Rata amortyzacyjna wstępna pożyczki na budowę dróg .	—	9,300	9,300
		DZIAŁ V.			
		Drogi i place publiczne	161,848	15,193	177,041
11		Utrzymanie dróg wojewódzkich	83,872	8,589	92,461
	a.	Pensje pracowników . . . . Inżynier Zł. 3.336.96 2 dozorców drogowych „ 4.179.84 9 dróżników „ 9.410.00	16,927	1,692	18,619
	b.	Składka do Kasy Chorych	720	72	792
	c.	Rozjazdy	1,900	825	2,725
	d.	Utrzymanie biura drogowego	360	—	360
	e.	Dostawa kamienia	28,500	6,000	34,500
	f.	Tłuczka kamienia	9,500	—	9,500
	g.	Odnowienie rowów	4,800	—	4,800
	h.	Wałowanie jezdni	15,035	—	15,035
	i.	Naprawa i przebudowa mostków	4,000	—	4,000
	j.	Urządzenie drogowskazów	1,630	—	1,630
	k.	Naprawa narzędzi	500	—	500
12		Utrzymanie dróg powiatowych	68,035	6,604	74,639
	a.	Pensje pracowników . . . . Inżynier Zł. 3.336.96 Technik „ 3.223.32 9 dróżników „ 10.585.03	17,147	1,714	18,861
	b.	Składka do Kasy Chorych	655	85	720
	c.	Rozjazdy	1,900	825	2,725
	d.	Utrzymanie biura drogowego	360	—	360
	e.	Dostawa kamienia	17,100	4,000	21,100
	f.	Tłuczka kamienia	5,700	—	5,700
	g.	Odnowienie rowów	4,200	—	4,200
	h.	Wałowanie jezdni	9,021	—	9,021
	i.	Ustawienie słupów kilometrowych	4,518	—	4,518
	j.	Ustawienie drogowskazów	2,934	—	2,934
	k.	Naprawa mostków	4,000	—	4,000
	l.	Naprawa narzędzi	500	—	500
13		Utrzymanie dróg gruntowych	9,941	—	9,941
		a) Utrzymanie powiatowych dróg gruntowych . . .	5,000	—	5,000
		b) Zasiłek gminom na utrzymanie dróg gruntowych . .	4,941	—	4,941
		DZIAŁ VI			
		Oświata	5,500	325	5,825
14		Szkolnictwo powszechne: zapomoga dla Powiatowej Rady Szkolnej	500	—	500

Paragraf	Pozycja	WYDATKI	Preliminowano zasadniczo na rok 1927-28 przez Wydział Powiatowy i Sejmik Powiatowy	Preliminowano dodatkowo na rok 1927-28 przez Wydział Powiatowy i Sejmik Powiatowy	Budżet zasadniczy i dodatkowy na rok 1927-28 razem
15		Oświata pozaszkolna: zapomoga dla miejskiej szkoły dokształcenia zawodowego w Łowiczu	2.500	—	2.500
16		Szkolnictwo średnie:	1.000	—	1.000
		a) Zapomoga na bursę Bartoszków przy gimnazjum męskiem w Łowiczu	500	—	500
		b) Zapomoga na bursę przy gimnazjum żeńskiem w Łowiczu	500	—	500
17		Szkolnictwo wyższe: zapomoga dla organizacji „Pomoc Akademikom"..	500	—	500
18		Stypendja: na fundusz stypendjalny uczniów Seminarjum Nauczycielskiego w Łowiczu	1.000	—	1.000
18 b.		Na inne stypendja	—	325	325
		DZIAŁ VII.			
		Kultura i sztuka	1.800	—	1.800
19		Utrzymanie bibliotek lotnych	1.000	—	1.000
20		Na zakup zbiorów Muzeum Etnograficznego ziemi Łowickiej w Muzeum Miejskiem	500	—	500
22		Zapomoga dla Kasy Mianowskiego	300	—	300
		DZIAŁ VIII.			
		Zdrowie publiczne	63.060	3.209	66.269
24		Utrzymanie kolumny dezynfekcyjnej Zł.	2.830	—	2.830
		Pensja dozorcy sanitarnego (gr. XV) 2.123 „ . . .			
		Składka do Kasy Chorych 107 „ . . .			
		Wydatki rzeczowe 600 „			
25		Szczepienia ochronne	1.544	—	1.544
26		Utrzymanie przychodni lekarskiej w Kiernozi . . .	2.600	—	2.600
		Wynagrodzenie lekarza Zł. 2.400			
		Wydatki rzeczowe . 200			
27		Utrzymanie szpitala powszechnego Św. Tadeusza w Łowiczu	55.586	2.409	57.995
	a.	Koszty ogólne utrzymania tego szpitala Zł. 37.995 .			
	b.	Koszty utrzymania oddziału zakaźnego w szpitalu, 20.000 .			
		Pensja lekarza naczelnego, gr. VIIa „samotny" Zł. 3.747 + 374			
		Pensja lekarza ordynatora, gr. Xa „samotny" „ 2.214 + 221			
		Pensja 5-ciu Siostr Miłosierdzia i akuszerki po 50 zł. miesięcznie „ 3.000 . .			
		Pensje służby „ 4.740 . .			
		Żywność personelu pomocniczego i służby „ 8.840 . .			
		Składka do Kasy Chorych „ 478 . .			
		Składka do Funduszu Bezrobocia „ 250 . .			
		Żywność dla chorych „ 18.590 . .			
		Leki i opatrunki „ 2.667 . .			
		Bielizna i pościel „ 2.263 . .			
		Lokal i utrzymanie lokalu „ 2.208 + 1814			
		Opał i światło „ 5.059 . .			
		Instrumenty lekarskie „ 200 . .			
		Wydatki kancelaryjne „ 220 . .			
		Koszty 50 pogrzebów „ 1.000 . .			
		Honorarja dla lekarzy specjalistów „ 100 . .			
28		Zapomoga dla Powiatowego Komitetu Przysposobienia Wojskowego	200	800	1.000
29		Badanie wody i artykułów spożywczych	300	—	300
		DZIAŁ IX.			
		Opieka społeczna	29.827	2.000	31.827
30		Utrzymanie sierocińca na Korabce	13.673	—	13.673
	a.	Wynagrodzenie personelu	2.117	—	2.117
		Pensja kierowniczki Zł. 660			
		„ ochroniarki „ 660			
		„ służącej „ 480			

Paragraf	Pozycja	WYDATKI	Preliminowano zasadniczo na rok 1927-28 przez Wydział Powiatowy i Sejmik Powiatowy	Preliminowano dodatkowo na rok 1927-28 przez Wydział Powiatowy i Sejmik Powiatowy	Budżet zasadniczy i dodatkowy na rok 1927-28 razem
		Składka do Kasy Chorych „ 69			
		dopłata na odzież dla personelu „ 240			
		składka do funduszu bezrobocia „ 8			
	b.	Lokal	2.107	—	2.107
		komorne Zł. 1373			
		utrzymanie czystości „ 40			
		opał „ 534			
		oświetlenie „ 60			
		remont „ 100			
	c.	Wyżywienie dzieci i personelu	7.019	—	7.019
	d.	Odzież i bielizna	1.800	—	1.800
		odzież Zł. 800			
		bielizna „ 500			
		obuwie „ 500			
	e.	Różne wydatki	630	—	630
		pomoce naukowe „ 350			
		lekarstwa „ 180			
		materjały do robót ręcznych „ 100			
		Utrzymanie starocińca w Łowiczu	13.014	—	13.014
	a.	Wynagrodzenie personelu	1.378	—	1.378
		pensja kucharki, praczki i posługaczki po 35 zł. miesięcznie Zł. 1260			
		składka do Kasy Chorych „ 98			
		składka do funduszu bezrobocia 20			
	b.	Lokal	2.011	—	2.011
		komorne Zł. 1100			
		utrzymanie porządku i czystości „ 200			
		opał „ 461			
		światło „ 150			
		remont „ 100			
	c.	Wyżywienie 25 pensjonarjuszy i 3 służby po 26 zł. na osobę miesięcznie licząc	9.195	—	9.195
	d.	Różne:	430	—	430
		lekarstwa i koszty leczenia Zł. 150			
		bielizna „ 200			
		słoma na sienniki „ 80			
32		Pomoc osobom, pozbawionym opieki ze strony gmin . .	3.000	—	3.000
33		Pomoc biednym w nagłej potrzebie	140	2.000	2.140
		DZIAŁ X.			
		Popieranie rolnictwa	145.123	9.670	154.793
34		Koszty prowadzenia ludowej szkoły rolniczej męskiej .	74.238	—	74.238
	a.	Koszty utrzymania szkoły rolniczej męskiej . . .	52.565	—	52.565
	b.	Koszty prowadzenia gospodarstwa rolnego przy ludowej szkole rolniczej męskiej	21.673	—	21.673
35		Koszty prowadzenia fermy ogrodniczej	14.654	—	14.654
36		Szkółki leśne i wiklinowe	5.450	—	5.450
37		Instruktorat mleczarsko-hodowlany	3.900	390	4.290
39		Kursy gospodarstwa kobiecego	4.852	—	4.852
40		Gospodarstwo przyszłej szkoły rolniczej żeńskiej . . .	6.720	—	6.720
41		Pomoc weterynaryjna	2.800	3.280	6.080
42		Zapomogi na regulację rzek Słudwi i Przysowy . . .	5.000	—	5.000
43		Udział w wojewódzkim funduszu meljoracyjnym . .	14.879	—	14.879
43 a.		Na utrzymanie powiatowego inżyniera do spraw wodnych	—	3.000	3.000
44		Stypendja dla uczniów szkoły rolniczej	10.800	—	10.800
45		Zapomogi na następujące cele: pokazy bydła, doświadczenia, zwalczanie szkodników, kursy rolnicze	1.830	3.000	4.830
		DZIAŁ XI.			
		Popieranie handlu i przemysłu	—	—	—

Paragraf	Pozycja	WYDATKI	Preliminowano zasadniczo na rok 1927-28 przez Wydział Powiatowy i Sejmik Powiatowy	Preliminowano dodatkowo na rok 1927-28 przez Wydział Powiatowy i Sejmik Powiatowy	Budżet zasadniczy i dodatkowy na rok 1927-28 razem
		DZIAŁ XII.			
		Bezpieczeństwo publiczne	1.800	500	2.300
46		Na akcję przeciwpożarową	1.800	—	1.800
	a.	Kursy pożarnicze, inspekcja straży pożarnych, prenumerata Przeglądu Pożarniczego	1.500	—	1.500
	b.	Zasiłki dla straży ogniowych	300		300
	c.	Na remunerację dla Komendy Policji	—	500	500
		DZIAŁ XII a.			
		Świadczenia na rzecz innych związków samorządowych	—	—	—
		DZIAŁ XIII.			
47		**Różne**	3.600	—	3.600
	a.	Składka na Biuro Zjazdów Samorządu Powiatowego . .	500	—	500
	b.	Zapomoga dla Powiatowego Komitetu Ligi Obrony Powietrznej	500	—	500
	c.	Zapomogi dla Związku Obrony Kresów Zachodnich, Ligi Obrony Przeciwgazowej i t. p.	1.000	—	1.000
	d.	Wydatki nieprzewidziane	1.600	—	1.600
		Nadzwyczajne. . .	220,000	360.939	580.939
		DZIAŁ V.			
		Drogi i place publiczne	170.000	126.000	296.000
48		Budowa mostu na Bzurze w Kompinie	90.000	—24.000	66.000
49		Budowa nowych dróg	80.000	150.000	230.000
		DZIAŁ VIII.			
		Zdrowie publiczne	50.000	182.939	232.939
50		Budowa szpitala powszechnego w Łowiczu	50.000	182.939	232.939
		DZIAŁ X.			
		Popieranie rolnictwa	—	36.000	36.000
51		Budowa Publicznej Ludowej Szkoły Rolniczej Męskiej na Blichu	—	—	—
52		Urządzenie Szkoły Rolniczej Żeńskiej w Zdunach . . .	—	36.000	36.000
		DZIAŁ I.			
		Administracja ogólna			
53		Kupno samochodu, zapasowych opon i kiszek	—	16.000	16.000

Paragraf	Pozycja	DOCHODY	Preliminowano zasadniczo na rok 1927-28 przez Wydział Powiatowy i Sejmik Powiatowy	Preliminowano dodatkowo na rok 1927-28 przez Wydział Powiatowy i Sejmik Powiatowy	Budżet zasadniczy i dodatkowy na rok 1927-28 razem
		Zwyczajne	588.894	95.314	684.008
		Dochody, zalegające z poprzednich okresów budżetowych	—	78.399	78.399
		DZIAŁ I.			
		Majątek komunalny	70.530	—	70.530
		Rozdział A. Dochody różne (6.320 zł.)			
1		Nieruchomość przy ul. Długiej Nr. 26	120	—	120
2		Działka ziemi w Zdunach (26 mg.)	2.200	—	2.200
3		„Łąka Śniadkowska" pod Łowiczem	250	—	250
4		Tabor Biura Wydziału Powiatowego	500	—	500
5		Dochody Biura Drogowego	3.000	—	3.000
6		% % od kapitału i akcyj	250	—	250
		Rozdział B. Dochody z agend w dziedzinie popierania rolnictwa (64.210 zł.)			
7		Ośrodek rolny w Zdunach (42 mg.) przeznaczony dla szkoły rolniczej żeńskiej	6.720	—	6.720
8		Gospodarstwo szkoły rolniczej męskiej	41.190	—	41.190
9		Ferma ogrodnicza na Blichu	14.800	—	14.800
10		Szkółki leśne	1.500	—	1.500
		DZIAŁ II.			
		Przedsiębiorstwa komunalne	—	—	—
		DZIAŁ III.			
		Subwencje i dotacje	3.516	—	3.516
11		Subwencja państwowa na utrzymanie kursów gospodarstwa kobiecego	516	—	516
12		Subwencja państwowa na akcję zalesienia	3.000	—	3.000
		DZIAŁ IV.			
		Zwroty	12.445	—	12.445
13		Wynagrodzenie za ściąganie podatków państwowych i zwrot kosztów ściągania podatków państw. przez sekwestr. komunalnego	300	—	300
14		Zwrot z Kasy Oszczędności pow. Łowickiego raty i odsetek pożyczki, udzielonej na odbudowę domostw, zniszczonych skutkiem huraganu	12.045	—	12.045
15		Zwrot od P. Przewodniczącego Wydziału Pow. opłaty za światło elektryczne	100	—	100
		DZIAŁ V.			
		Opłaty administracyjne	—	—	—
		DZIAŁ VI.			
		Opłaty za korzystanie z urządzeń i zakładów dobra publicznego	79.560	2.000	81.560
16		Opłaty za leczenie w szpitalu św. Tadeusza	41.760	—	41.760
17		Opłaty za utrzymanie w sierocińcu	10.950	—	10.950
18		Opłaty za utrzymanie w starocińcu	10.950	—	10.950
19		Opłaty w przychodni lekarskiej w Kiernozi	1.500	—	1.500
20		Opłaty za utrzymanie w internacie przy szkole rolniczej od uczniów	14.400	—	14.400
20 a.		Prenumerata pisma urzędowego Związku Kom.	—	2.000	2.000

Paragraf	Pozycja	DOCHODY	Preliminowano zasadniczo na rok 1927-28 przez Wydział Powiatowy i Sejmik Powiatowy	Preliminowano dodatkowo na rok 1927-28 przez Wydział Powiatowy i Sejmik Powiatowy	Budżet zasadniczy i dodatkowy na rok 1927-28 razem
		DZIAŁ VII.			
		Dopłaty	5.000	—	5.000
21		Dopłaty na utrzymanie dróg . . , ...	5.000	—	5.000
		DZIAŁ VIII.			
		Udział w podatkach państwowych	20.000	—	20.000
22		15-wy udział w podatku dochodowym	20.000	—	20.000
		DZIAŁ IX.			
		Dodatki do podatków państw.	224.500	—	224.500
23		Dodatek 60%-wy do państwowego podatku gruntowego .	102.000	—	102.000
24		Podwyższona o 50% maksymalna norma dodatku do państwowego podatku gruntowego	45.000	—	45.000
25		Połowa dodatku do podatku przemysłowego z gmin wiejskich	20.500	—	20.500
26		Połowa dodatku do opłat od patentów na wyrób i sprzedaż napoi alkoholowych	1,000	—	1,000
27		2/3 dodatku do państwowego podatku od spożycia, zużycia wzgl. produkcji	56,000	—	56,000
		DZIAŁ X.			
		Podatki samoistne	170,298	14,600	184,898
28		Podatek od broni palnej	2,300	—	2,300
29		Podatek od gruntów państwowych	7,150	—	7,150
30		1% od umów o przeniesienie własności nieruchomości .	12,000	14,600	26,600
31		Opłaty na utrzymanie dróg bitych	148,848	—	148,848
		DZIAŁ XI.			
		Różne	3,045	115	3,160
32		Grzywny i kary	3,000	—	3,000
33		Różne dochody nieprzewidziane	45	115	160

Paragraf	Pozycja	DOCHODY	Preliminowano zasadniczo na rok 1927-28 przez Wydział Powiatowy i Sejmik Powiatowy	Preliminowano dodatkowo na rok 1927-28 przez Wydział Powiatowy i Sejmik Powiatowy	Budżet zasadniczy i dodatkowy na rok 1927-28 razem
		Nadzwyczajne . .	166,178	431,256	597,434
		DZIAŁ II.			
		Subwencje i dotacje	25,000	12,000	37,000
34		Subwencja państwowa na budowę mostów na Bzurze . .	20,000	—	20,000
34a.		Subwencja państwowa na budowę dróg	5,000	—	5,000
34b.		Subwencja państwowa na urządzenie szkoły rolniczej żeńskiej w Zdunach	—	12,000	12,000
		DZIAŁ IV.			
		Pożyczki	40,000	368,690	408,690
35		Pożyczka długoterminowa na budowę dróg	40,000	140,000	180,000
35a.		Pożyczka państwowa na urządzenie szkoły rolniczej żeńskiej	—	24,000	24,000
35b.		Pożyczka długoterminowa 128.000 zł. w złocie na budowę szpitala	—	204,690	204,690
		DZIAŁ VI.			
		Podatki inwestycyjne	101,178	—	101,178
36		Opłaty drogowe na budowę dróg bitych i mostów . .	101,178	—	101,178
		DZIAŁ XI.			
		Różne			
37		Nadwyżka budżetowa z ubiegłego okresu budżetowego .	—	50,566	50,566

Wydatki budżetu administracyjnego (zwyczajne i nadzwyczajne).

Nr. działu	NAZWA DZIAŁU	Wydatki zwyczajne	Wydatki nadzwyczajne	Razem
	Wydatki zalegające z poprz. okresów budż.	78,389	—	78,389
I.	Administracja ogólna	83,351	16,000	99,351
II.	Majątek komunalny	200	—	200
III.	Przedsiębiorstwa komunalne	—	—	—
IV.	Spłata długów . . . . , . . .	95,108	—	95,10
V.	Drogi i place publiczne . , ...	177,041	296,000	473,041
VI.	Oświata . . . . , . .	5,825	—	5,825
VII.	Kultura i sztuka	1,800	—	1,800
VIII.	Zdrowie publiczne	66,269	232,939	299,208
IX.	Opieka społeczna	31,827	—	31,827
X.	Popieranie rolnictwa	154,793	36,000	190,793
XI.	Popieranie handlu i przemysłu	—	—	—
XII.	Bezpieczeństwo publiczne	2,300	—	2,300
XIIa.	Świadczenia na rzecz innych związków komunalnych . . .	—	—	—
XIII.	Różne	3,600	—	3,600
	Razem . .	700,503	580,939	1,281,442

Dochody zwyczajne.

Nr. działu	NAZWA DZIAŁU	Dochody zwyczajne
	Dochody zalegające z poprz. okresów budżetowych . .	78,399
I.	Majątek komunalny . . .	70,530
II.	Przedsiębiorstwa kom. . , .	—
III.	Subwencje i dotacje . . .	3,516
IV.	Zwroty	12,445
V.	Opłaty administracyjne . . .	—
VI.	Opłaty za korzystanie z urządzeń i zakładów dobra publicznego	81,560
VII.	Dopłaty (opłaty specj.) . . .	5,000
VIII.	Udział w podatkach państw. . .	20,000
IX.	Dodatki do podatków państw. .	224,500
X.	Podatki samoistne . . .	184,898
XI.	Różne	3,160
	Razem . .	684,008

Dochody nadzwyczajne.

Nr. działu	NAZWA DZIAŁU	Dochody nadzwyczajne
II.	Subwencje i dotacje . . .	37,000
IV.	Pożyczki	408,690
V.	Dopłaty,—specj. opłaty . . .	—
VI.	Podatki inwestycyjne . . .	101,178
XI.	Nadwyżka budżetowa z poprzedniego okresu budżetowego .	50,566
	Razem . .	597,434

Zestawienie dochodów.

I.	Zwyczajne	684,008
II.	Nadzwyczajne	597,434
	Razem . .	1,281,442

Przewodniczący Wydziału Powiatowego
STAROSTA:
(—) Inż. Czesław Gajzler.

Okólniki Starostwa w Łowiczu.

Starostwo Łowickie
L. dz. 22600. Łowicz, dn. 16 listopada 1927 r.

Do wszystkich Panów Wójtów w powiecie.

Jeden z sołtysów wsi tut. powiatu mimo otrzymania zameldowania od poszkodowanego o popełnionej u niego przez nieznanych sprawców kradzieży kur—nie doniósł o tem właściwemu Posterunkowi PP., uniemożliwiając temsamem natychmiastowe wdrożenie dochodzenia w celu wykrycia sprawców.

Bezczynność w tym wypadku jest karygodna, wobec czego polecam panom Wójtom ogłosić podległym sołtysom na najbliższej ich sesji, że o każdej jakiejkolwiek choćby drobnej doznanej kradzieży obowiązani są natychmiast donieść właściwemu Post. P.P. ustnie lub pisemnie, a to pod rygorem pociągnięcia ich do odpowiedzialności dyscyplinarnej.

Starosta: *(—) Gajzler.*

Starostwo Łowickie
L. dz. 23791. Łowicz, dn. 16 listopada 1927 r.

Do PP. Wójtów gmin i P. Burmistrza m. Łowicza.

Przy rewizji gmin zauważyłem, że PP. Wójci zamało czasu poświęcają na objazd wsi i kontrolę działalności sołtysów, natomiast przeważnie siedzą w gminie i urzędują przy biurkach,

Wynikiem takiego urzędowania jest zjawisko, że pp. sołtysi nie zbierają zaległych podatków, ani kar sądowych i administracyjnych, co utrudnia niezmiernie prawidłową gospodarkę gmin i sejmiku.

Sejmik niepotrzebnie obciąża swój budżet na utrzymanie 5-ciu sekwestratorów, którzy w żaden sposób nie zastąpią działalności 251 sołtysów. W dodatku zaległości podatkowe mogą wytworzyć taki chaos, że w końcu PP. Wójci i sołtysi będą odpowiadali swoją gospodarką za niezebrane podatki.

Wobec powyższego kategorycznie zarządzam, aby PP. Wójci nakazali niezwłocznie PP. Sołtysom zebrać zaległe podatki i kary, a sami, objeżdżając wsie i osady, przypilnowali wykonania tego zarządzenia.

Opornych sołtysów polecam karać w zakresie kompetencji Panów Wójtów.

Starosta: *(—) Gajzler.*

Starostwo Łowickie
L. dz. 23793. Łowicz, dn. 17 listopada 1927 r.

Do PP. Wójtów gmin i P. Burmistrza m. Łowicza.

Polecam Panom podać sołtysom do wiadomości na najbliższej sesji, aby ci zawiadomili mieszkańców wsi, osad i miasteczek, że Komendanci Posterunków otrzymali odemnie prawo karania doraźnego mieszkańców za przekroczenia:

1) sanitarne (brak wychodków, gnojownie źle urządzone, złe studnie, brudne ulice i podwórka i t. p., w miastach nienależyte śmietniki)
2) drogowe (wozy bez tabliczek, jazda po lewej stronie drogi i t. p.),
3) nieujawnianie cen przedmiotów powszedniego użytku, przeznaczonych na sprzedaż.

W razie sprawdzenia powyższych przekroczeń policjant ma prawo zażądać wpłacenia kary od 50 gr. do 5 złotych, na co winien wydać kwit z oznaczeniem wysokości wpłaconej kary.

Niezapłacenie, lub odmowa w zapłaceniu kary powoduje zbyteczne obciążenie pracą Policji i Starostwa, przyczem kary, wymierzane przez Starostwo, są zazwyczaj kilkakrotnie większe od kar, nakładanych przez Policję.

W interesie tedy samej ludności leży, aby kary uiszczała odrazu Policji za pokwitowaniem.

Starosta: *(—) Gajzler.*

Starostwo Łowickie
L. dz. 23792. Łowicz, dn. 17 listopada 1927 r.

Do PP. Wójtów Gmin i b. Burmistrza m. Łowicza.

Objeżdżając powiat, zauważyłem, że młodzież wiejska b. często tamuje ruch samochodowy, stojąc na szosie, umyślnie nie ustępuje z drogi albo też ustępuje w ostatniej chwili. Jednocześnie zauważyłem, że dzieci mają zwyczaj rzucać kije, kamienie i szkło na szosę przy jeździe samochodów.

Ponieważ coraz częściej zdarzają się wypadki przejechania dzieci jak również umyślnego psucia samochodów—jednocześnie z tym wydaję okólnik do Policji, aby przestrzegała zachowania się dzieci, szczególniej we wsiach, przez które przechodzą szosy i sporządzała protokuły na rodziców, którzy nie pilnują swoich dzieci.

O powyższem Panowie Wójci zawiadomią Sołtysów a ci ostatni mieszkańców wsi.

Starosta: *(—) Gajzler.*

Dział nieurzędowy.

Oszczędność i Kasa Oszczędności.

Nasze państwo, przeszedłszy w roku 1924 z waluty papierowej do t. zw. pozłacanej—przechodzi w bieżącym roku z waluty pozłacanej do złotej.

Zaczniemy niedługo należeć do nielicznych państw w Europie, opierających swoją gospodarkę na najlepszym według wyników dotychczasowej praktyki mierniku wartości gospodarczych, jakim jest złoto. Rok bieżący, jako rok zaprowadzenia w państwie naszem pieniędzy, opartych na złocie, zapowiada wielki przełom w gospodarstwie społecznem i rokuje najlepsze nadzieje w dziedzinie poprawy materjalnego bytu społeczeństwa.

Kończy się ostatecznie okres nerwowej spekulacji, okres systematycznego wywłaszczania społeczeństwa z jego dorobku materjalnego—nastaje pora wytężonej pracy i oszczędności.

Opieka nad pracą i oszczędnością, ów zasadniczy obowiązek państwa, przestała być pustą gadaniną, zmieniając się w stanowczy czyn.

W takiej chwili powiatowa instytucja oszczędnościowa, jaką jest Kasa Oszczędności powiatu Łowickiego, nabiera specjalnie ważnego znaczenia i wymaga zwrócenia na nią szczególniejszej uwagi ogółu mieszkańców powiatu Łowickiego.

Kasa ta istnieje od roku 1925. Dotychczas uważano ją za instytucję nieledwie dobroczynną. Tysiączne rzesze pukały do okienka Kasy, żądając od niej pomocy we wszelakiej potrzebie materjalnej. Na udzielaniu tej pomocy w formie wygodnego kredytu—i to pomocy stosunkowo hojnej—kończyła się rola Kasy.

A przecież wypożyczanie pieniędzy mieszkańcom powiatu nie jest wcale nietylko wyłącznem ale nawet nie jest głównem zadaniem Kasy. Jak wskazuje sama jej nazwa—celem Kasy Oszczędności jest uprzystępnienie ludności bezpiecznego i korzystnego umieszczania oszczędności pieniężnych. Natomiast wypożyczanie pieniędzy przez Kasę—jest jej funkcją uboczną, niekonieczną. W celach wypożyczania pieniędzy istnieją inne instytucje, oparte na innych pod-

stawach organizacyjnych. Kasa Oszczędności, która zajmuje się wyłącznie pośrednictwem kredytowem zamiast prowadzić akcję oszczędnościową w powiecie, do czego jest powołana statutem powiatowym—nie spełnia swego zadania, nie zasługuje na swe miano i na gwarancję finansową całego powiatu—zwłaszcza, jeżeli dodamy, że w akcji oszczędnościowej nie może być należycie zastąpiona przez żadną inną instytucję w powiecie, gdyż żadna inna instytucja w powiecie nie może dać tak pełnego zabezpieczenia wkładek oszczędnościowych, jakie daje Kasa Oszczędności.

W tym stanie rzeczy zaniedbanie przez Kasę Oszczędności akcji oszczędnościowej na korzyść pośrednictwa kredytowego byłoby bardzo ujemnym objawem, gdyby stan ten był następstwem dążenia Kasy do zdobycia zysków, do zdobycia niezdrowej popularności lub też wreszcie następstwem pracy po drodze najmniejszego oporu.

Szczęściem dla Kasy, ale nieszczęściem dla ogółu jest okoliczność, iż główny powód wkroczenia Kasę na fałszywą drogę postępowania — leżał poza Kasą, a była nim uzasadniona niewiara do stałości pieniędzy krajowych i połączona z tą niewiarą obawa narażenia mieszkańców powiatu na straty, grożące na wypadek spadku wartości oszczędności, ulokowanych w Kasie.

Powód ten w zupełności obecnie odpada.

Dzisiaj nie można nie wierzyć w stałość waluty naszej. Za jej stałością nietyle przemawiają zapewnienia przedstawicieli władz, ile fakty z życia państwowego finansowego i gospodarczego. Co więcej, dzisiaj byłoby wstydem nie wierzyć w stałość naszej waluty państwowej, skoro w stałość jej uwierzono nawet zagranicą.

Skoro zatem niema obecnie przyczyny, która powodowała, iż Kasa Oszczędności powiatu Łowickiego zwróciła swą główną uwagę na pośrednictwo kredytowe zamiast na akcję oszczędnościową—należy, aby Kasa Oszczędności skierowała swoje wysiłki ku organizacji oszczędności w powiecie, oraz należy, aby ludność przestała patrzeć na Kasę Oszczędności wyłącznie jako na źródło kredytu a zaczęła w niej widzieć przedewszystkiem zbiornik oszczędności pieniężnych powiecie.

Akcja oszczędnościowa bowiem, ów cel, dla którego Kasa Oszczędności uzyskała pełną gwarancję finansową całego powiatu—ma pierwszorzędne znaczenie dla dobrobytu jednostek, społeczeństwa i państwa. Pracę i oszczędność można przyrównać do małżeństwa, którego potomstwem jest dobrobyt i bogactwo. Uzyskanie dobrobytu i bogactwa drogą uczciwą, a więc jedynie pewną, bez pracy i oszczędności—jest wykluczone. Jest to rzecz zbyt powszechnie znana, aby potrzebowała wyjaśnień. Nauka o oszczędności i pracy jest stara, chodzi tylko, aby ją pełnić. Trudno jest wszakże u nas o pełnienie tej nauki, wymagającej cierpliwości, wytrwałości i głębokiego poglądu na sprawy gospodarcze.* Wiadomo bowiem, że cechy te nie zdobią nas w zbyt wysokim stopniu.

Im trudność jest jednak większa—z tem większym wysiłkiem należy się zabrać do jej zwalczenia. Na wysokie szczyty prowadzi uciążliwa i stroma droga. Wielkich wysiłków potrzeba do walki z narodową naszą wadą — lekkomyślnością,—tak przeciwną cnocie oszczędności.

Kasa Oszczędności niewątpliwie podejmie się prowadzenia intensywnej akcji propagowania oszczędności pieniężnej w powiecie, skoro nadszedł odpowiedni czas do tego.

Szczegóły tej akcji będą podawane w następnych numerach „Gazety Samorządowej."

Zadaniem zaś niniejszego artykułu było zwrócić uwagę ludności powiatu na to, że waluta krajowa została ostatecznie ustalona, że zatem nadszedł czas do robienia oszczędności pieniężnych,—że organem powiatowym, mającym na celu uprzystępnienie ludności bezpiecznego i korzystnego umieszczania oszczędności jest Kasa Oszczędności powiatu Łowickiego w Łowiczu (gmach Starostwa), że w Kasie tej nie należy upatrywać wyłącznie źródła dogodnego kredytu, ale przedewszystkiem spichrz oszczędności powiatu,—że właściwymi klijentami Kasy Oszczędności nie są ci, którzy poszukują w niej pożyczek, ale ci, którzy składają do niej swoje oszczędności pieniężne, a więc ta dzielna młodzież szkolna, która odmawia sobie łakoci—aby kupić znaczki oszczędnościowe, ów robotnik, który systematycznie co tydzień składa do Kasy Oszczędności chociażby drobną część swego zarobku, aby zabezpieczyć sobie lepszą przyszłość, ów rolnik, który wszelki wolny pieniądz przechowywuje w Kasie Oszczędności, chociażby ten pieniądz był mu niepotrzebny w okresie tylko od jednego do drugiego targu,—wreszcie ów urzędnik, który choćby tylko dla przykładu wkłada do Kasy Oszczędności pewien stały odsetek swej pensji.

Takim klijentom otwiera Kasa Oszczędności swoje podwoje naścieżaj i załatwia ich niezwłocznie i poza kolejką, gdyż służąc gorliwie im, jednocześnie służy gorliwie jednej z największych potrzeb moralnych i materjalnych społeczeństwa i państwa.

Trzeba zaś dobrze pamiętać, że każdy mieszkaniec powiatu, zdolny do pracy, może i koniecznie powinien— oszczędzać.

Myśli i uwagi o oszczędności

(wybrane z różnych pism).

— Kraj, który dużo oszczędza, nie zna pijaństwa, ma niską cyfrę przestępczości, ma niską śmiertelność niemowląt. Są to zjawiska, które zawsze idą w parze.

— Kasy oszczędności są największymi przyjaciółmi i najszczerszymi sprzymierzeńcami warstw ludowych.

— Propaganda oszczędności jest najlepszą propagandą pracy.

— Oszczędny jest naród, który rozumie znaczenie rozwoju gospodarczego, naród trzeźwy i pracowity.

— Oszczędzać można nawet w warunkach pozornie niesprzyjących oszczędności—trzeba tylko chcieć i umieć.

— Oszczędność nie jest niczem innem, jak takiem gospodarowaniem dobrami materjalnemi, by po zaspokojeniu najniezbędniejszych potrzeb, pozostała pewna nadwyżka.

— Oszczędność jest prawdziwą sztuką i jak wszystkie sztuki potrzebuje nauki. Oszczędny i przy skromnym budżecie uzyska tyle zadowolenia lub będzie żył na tak wysokiej stopie, jak ten, co ma więcej środków, lecz—jak mówią—ręce dziurawe.

— Tylko dzięki swym oszczędnościom mogła Francja utrzymać godnie swoje stanowisko przemysłowe w szeregu krajów, które przewyższają ją ludnością, ruchliwością i wyekwipowaniem technicznem.

— Ziarnko do ziarnka—a zbierze się miarka.

— Pieniądz przechowywany w domu—jest nieprodukcyjny, nie może wytworzyć nowych wartości.

— Angielski Narodowy Komitet Oszczędnościowy w okresie lat 10 zebrał z 6-cio pensowych (około 1 zł. 10 gr.) wkładek tygodniowych—540 miljonów funtów szterlingów, co odpowiada 22 miljardom złotych.

— Zanik zmysłu oszczędności jest jednem z głównych źródeł niedomagań gospodarczych w Polsce, jakoto zastoju w handlu i przemyśle, słabego rozwoju rolnictwa, wciąż jeszcze znacznego bezrobocia i ogólnego zubożenia społeczeństwa.

— W dniu 1 lipca 1926 r. oszczędności w Polsce wynosiły 9 miljonów franków złotych—a w Czechosłowacji 1 miljard 400 miljonów fr. zł., czyli przeszło 150 razy więcej, chociaż Czechosłowacja jest mniejsza od Polski pod względem ludności przeszło dwa razy — a pod względem obszaru blisko trzy razy.

— Gdyby każdy czwarty obywatel Polski składał codziennie po 10 groszy do kasy oszczędności—to po 10 latach oszczędność obywateli naszego państwa wyniosłaby 5 miljardów złotych. Czy potrzebowalibyśmy wówczas pożyczek zagranicznych?

— Gdyby co czwarty mieszkaniec powiatu Łowickiego składał codziennie po 20 groszy do Kasy Oszczędności—to po 10 latach oszczędności mieszkańców naszego powiatu wyniosłyby 28 miljonów złotych, któreby przynosiły rocznego dochodu 2 miljony 40 tysięcy złotych. Czy tego zbyt trudno dokonać? A czy wówczas nie musiałyby już zniknąć raz na zawsze narzekania na liche drogi, miotłę w zbożu, wygnicie plonów, nieuregulowane rzeki i t. p. zwykłe bolączki, których usunięcie odkłada się zazwyczaj na sto lat conajmniej?

SPRAWOZDANIE

z obrotów Kasy Oszczędności powiatu Łowickiego

za październik 1927 r.

	OBRÓT W OKRESIE SPRAWOZDAWCZYM:			
	Stan na 1 X. Zł. gr.	Winien Zł. gr.	Ma Zł. gr.	Stan na 1. XI. 27 r. Zł. gr.
Kapitał rezerwowy	5086.38	—	—	5086.38
„ strat	671.91	—	—	671.91
Wkłady bezprocentowe	10000.—	—	—	10000.—
„ oprocentowane terminowo	670306.—	54648.51	3191.63	721762.88
„ „ bezterminowo	33531.88	4091.40	8178.28	29245.—
Pożyczki kasowe	40000.—	—	—	40000.—
Redyskonto	38007.—	7250.—	12750.—	32507.—
%% i prowizja za 1927 r.	29164.37	7785.41	1362.49	35587.29
%% i prowizja za 1928 r.	1388.92	2209.30	115.49	3482.73
Sumy przechodnie	2315.26	752.73	2277.42	790.57
Razem	830271.72	76737.35	27875.31	879133.76
Lokaty własne	5909.38	16753.20	22421.08	11577.26
Pożyczki długotermin.	15855.—	1960.—	1410.—	15305.—
„ wekslowe	664413.61	70555.20	235547.42	829405.83
Ruchomości i nieruchom.	310.50	—	—	310.50
Wydatki zwrotne	772.48	1106.54	1079.30	745.24
Koszty administracyjne	9391,50	—	1161.38	10552.88
Różni dłużnicy	131553.41	146721.16	17267.75	2100.—
Razem	828205.88	237096.10	278886.93	869996.71
Gotowizna	2065.84	313833.45	306762.24	9137.05
Porównanie	850271.72			879133.76

Narosłe i niewypłacone %% od wkładów Zł. 8805.21.

	OBRÓT W OKRESIE SPRAWOZDAWCZYM:			
	Stan na 1. X.	Przybyło	Ubyło	Stan na 1. XI. 27 r.
Liczba wkładów bezprocent. i oprocent. term.	1196	46	14	1228
Liczba dłużników	6614	1235	97	7752
Liczba wkładów oprocentow. beztermi-nowych	35	—	6	29

Zaprotestowano weksli 34.

UWAGA: Wydano ogółem pożyczek długoterminowych budowlanych sztuk 97 Zł. 15305.—
„ „ „ „ siewnych „ 6748 „ 612973.69
„ „ „ krótkoterminowych „ 907 „ 216432.14

Łowicz, 1. XI. 1927 r.

Buchalter
(—) W. Szymkowski.

Dyrektor Kasy
(—) K. Dąborowski.

RUCH SAMORZĄDOWY W POWIECIE.

Rewizje urzędów gminnych.

P. Przewodniczący Wydziału Powiatowego Starosta Inż. Czesław Gajzler przeprowadził w obecności Inspektora Samorządu Gminnego p. F. Niedzielskiego rewizję następujących urzędów gminnych:
dnia 9.XI w gminach Bolimów i Nieborów,
" 10. " " Kiernozia i Jeziorko,
" 12. " " Łyszkowice i Dąbkowice,
" 14. " zaznajomił się z Radą Gminną w Kompinie,
" 16 " w gminach Lubianków i Bąków,
" 17 " " Bielawy i Kompina.

Naogół wyniki rewizji, dotyczące książkowości i rachunkowości, wypadły pomyślnie—za wyjątkiem gminy Nieborów, gdzie p. Starosta polecił Wójtowi usunąć niezwłocznie dotychczasowego Sekretarza Gminy i zaangażować nowego, wyznaczając jednocześnie termin do uporządkowania gospodarki gminnej.

Agencje pocztowe.

Rada Gminna w Kompinie postanowiła dn. 10.X. b. r. otworzyć w Urzędzie Gminnym agencję pocztową. Prowadzenie agencji powierzono p. Sekretarzowi Gminnemu Józefowi Konopackiemu. Również Rada Gminna w Nieborowie schwaliła dn. 15.XI. b. r. otworzyć agencję pocztową przy Urzędzie Gminnym i powierzyć prowadzenie agencji nowozaangażowanemu Sekretarzowi Gminnemu p. Henrykowi Kowalczykowi.

Zmiany na stanowiskach samorządowych.

W dniu 12.X b. r. został zawieszony w urzędowaniu wójt gm. Jeziorko p. Konstanty Dobrzyński, mieszkaniec wsi Osieka, w związku z nadużyciami, wykrytemi przy budowie mostu gminnego w Duplicach Dużych, a polegającemi na tem, że na budowę mostu zużyto tylko 10 m³ drzewa, natomiast rachunek na drzewo, zużyte do budowy mostu, opiewał na 25¼m³ drzewa. Z tego powodu gmina doznała szkody na sumę 1525 zł. Sprawa została skierowana na drogę sądową. Obowiązki Wójta objął zastępca wójta p. Józef Witkowski z Sierznik.

Sołtys wsi Wici

gminy Jeziórko p. Jan Łopata został dn. 27.X b. r. zawieszony w urzędowaniu oraz oddany pod sąd w związku z przeciwdziałaniem przepisom Dekretu z dnia 7.II. 1919 o obowiązku szkolnym.

Viceburmistrz m. Łowicza p. Józef Drzewiecki

został postawiony w stan oskarżenia z art. 559 p. 2. K. K. w dniu 28.X b. r. w związku z katastrofą kolejową z dnia 26.X b. r. na szlaku Domaniewice—Zielkowice, przez co jest zawieszony w czynnościach Vice-burmistrza.

Rada gminna w Łyszkowicach

postanowiła dnia 26.X. b. r. przeprowadzić szeroką akcję sadzenia drzew przydrożnych; drzewa przydrożne będą sadzone uroczyście przez młodzież szkolną.

Kadencja dotychczasowej Rady Gminnej w Dąbkowicach

upłynęła w dn. 7.XI b. r. Wybory nowej rady zarządzone zostały na dzień 3 grudnia b. r.

Powiatowa Komisja Sanitarna

obradowała w dn. 25.X. b. r. przy udziale pp. D-ra Klemensa Łazarowicza, Naczelnika Wydziału Zdrowia Publ. w Urzędzie Wojewódzkim Warszawskim i Inż. Arch. Felicjana Rakiewicza, Radcy Ministerjalnego, przedstawiciela V. Dep. Min. Spr. Wew. Komisja orzekła, iż budynek, w którym się mieści szpital św. Tadeusza, zupełnie się nie nadaje na cele szpitala i tylko, zawdzięczając bardzo starannej konserwacji i utrzymaniu czystości, jest tymczasowo możliwy do użytkowania. Inwestycje gruntowniejsze nie mogą być zastosowane jako wydatek nieprodukcyjny wobec zużycia i zawilgocenia budynku, zasadniczo nie nadającego się na cele szpitalne. Taki stan budynku wskazuje na nieodzowność niezwłocznego przystąpienia do budowy nowego budynku szpitalnego, jedynego na cały powiat Łowicki. Dalej orzekła Komisja, iż plac, przeznaczony pod budowę szpitala przy szosie Bolimowskiej, kupiony częściowo od p. Wilkoszewskiego, częściowo zaś otrzymany w darze od gminy m. Łowicza, ogólnej przestrzeni, około 31.000 m²—pod względem kształtu i położenia, uwzględniając warunki topograficzne gruntów w obrębie m. Łowicza—odpowiada wymaganiom racjonalnego rozplanowania budynków szpitalnych tak pod względem wystawy słonecznej jak i sąsiedztwa. Pozatem Komisja rozpatrywała szczegółowe sprawozdanie p. D-ra K. Dietricha o działalności szpitala św. Tadeusza i szkice budowy nowego szpitala, przedstawione przez p. Arch. Inż. St. Porczyńskiego.

Powiatowa Komisja Rewizyjna Nadzwyczajna,

powołana do życia uchwałą Sejmiku Powiatowego z dn. 27-X br., obradowała poraz pierwszy w dniu 9-XI br. i postanowiła: sprawdzić działalność Pow. Związku Komunalnego Łowickiego za czasu urzędowania p. Wacława Podwińskiego jako Przewodniczącego Wydziału Powiatowego wogóle—a w szczególności sprawdzić, czy wydatki były dokonywane na zasadzie uprzedniego zezwolenia Wydziału Powiatowego i w zgodzie z preliminarzem budżetowym, czy są poparte należytemi asygnacjami i kwitami, czy były celowe i ekonomiczne. Dalej postanowiła Komisja sprawdzić osobno, czy wydatki drogowe były dokonywane zgodnie z budżetem, czy są poparte należytemi asygnacjami i kwitami, czy roboty drogowe zostały wykonane fachowo i ekonomicznie,—wreszcie, czy uzasadnione są pogłoski o niewłaściwościach przy budowie drogi Kompina—Nieborów.— Do pomocy fachowej w celu wykonania powyższego programu pracy postanowiono poprosić w charakterze rzeczoznawców — buchalterów pp. Feliksa Popławskiego i Franciszka Sierantowicza—oraz w charakterze rzeczoznawców robót drogowych — dwóch inżynierów drogowych.

Wydział Powiatowy

rozpatrzył na posiedzeniu *w d. 24.X. br.* 60 spraw. Z ważniejszych postanowień wymienić należy: uchwałę o przedstawieniu wniosku Sejmikowi Pow. w spr. zaangażowania inżyniera do spraw wodnych, o powierzeniu p. Arch. St. Porczyńskiemu wykonywania projektu budowy szpitala i nadzoru nad tą budową, o kontynuowaniu wykonywania projektów budowy szkoły rolniczej żeńskiej, o remoncie budynków gospodarczych przy tej szkole i przy szpitalu św. Tadeusza, o budowie szosy Bielawy—Głowno, o odroczeniu budowy dojazdu do stacji Bednary do roku przyszłego, o nabyciu 2.409 m² gruntu do budowy drogi Kompina—Nieborów, o obsadzeniu drzewami tejże drogi i o poparciu akcji Dozoru Szkolnego w Łyszkowicach w spr. sadzeniu drzew przydrożnych,—o warunkach sprzedaży drzew ze szkółki na Blichu, o uruchomienie w szkole rolniczej męskiej

drugiej równoległej klasy, o kupnie wieprzy do wypasu w gospodarstwie przy szkole rolniczej żeńskiej. Pozatem przyznano subsydja różnym instytucjom na łączną sumę 685 zł.

Natomiast na posiedzeniu *w dniu 24.XI br.* Wydział Powiatowy rozpatrzył 57 spraw. Z ważniejszych uchwał, powziętych na tem posiedzeniu, wymienić należy: decyzję o ubezpieczeniu od kradzieży i włamania zawartości Kasy Powiatowej i Oszczędności, podział ofiar, zebranych na rzecz poszkodowanych od gradobicia w dn. 4.VI br., wstrzymanie budowy szpitala na lat 3, zatwierdzenie statutów o poborze składki na pokrycie kosztów leczenia ubogich w gminach Dąbkowice, Kiernozia, Bąków i Jeziorko, zatwierdzenie dodatkowego budżetu w gminach Kiernozia i Łyszkowice, zatwierdzenie uchwał Rady Miejskiej w Łowiczu w przedmiocie jednorazowego zasiłku dla pracowników miejskich i miejskiego funduszu stypendjalnego, ogłoszenie jako nieważnych uchwał Rady Miejskiej w Łowiczu w przedmiocie podwyższenia pensji Viceburmistrza i w przedmiocie składki na pokrycie kosztów leczenia ubogich chorych, zatwierdzenie uchwały Rady Gminnej w Bąkowie o budowie szkoły w Łaźnikach, wreszcie zaszeregowanie pracowników Biura Wydziału Powiatowego i Biura Technicznego do szczebli uposażeń.

Z życia społeczno-gospodarczego w powiecie.

Zużytkowanie nawozów pomocniczych w powiecie Łowickim w roku 1927 przedstawia się według danych, dostarczonych przez Spółdzielnię „Rolnik" i Syndykat Rolniczy, następująco:

Nazwa nawozu	Zużytkowano na wiosnę 1927 r.	Zużytkowano w jesieni 1927 r.	Razem
	Kilogramów	Kilogramów	Kilogramów
Superfosfat	125.300	741.400	866.700
Tomasyna	32.800	232.000	264.800
Sól potasowa	48.660	108.000	156.660
Kainit	140.800	109.350	250.150
Azotniak	31.130	20.700	51.830
Saletra	9.631	—	9.631
Surofosfat	—	10.000	10.000
Fosforyt	—	10.000	10.000
Ogółem	388.321	1.231.450	1.619.771

Ponieważ powiat Łowicki zajmuje obszar 202,412 podatkowych morgów gruntu, przeto na 1 mórg gruntu przypada przeciętne zużycie 8 kg. nawozów popomocniczych. Spółdzielnia „Rolnik" dostarczyła 1.218.000 kg. nawozów pomocniczych (z tego połowę na kredyt), Syndykat Rolniczy dostarczył ich 401.771 kg. Stosowanie nawozów pomocniczych w roku bieżącym dało naogół wyniki zadawalniające, w niektórych wypadkach bardzo dobre.

Przegląd ustaw, rozporządzeń i okólników.

Rozwiązywanie stosunku służbowego z rezerwistą, powołanym na ćwiczenia wojskowe. Powołanie rezerwisty na ćwiczenia wojskowe nie może być powodem do pozbawienia go pracy, gdyż krzywdziłoby obywatela, spełniającego obowiązek wobec Państwa (okólnik P. Wojewody Warszawskiego do Panów Przewodn. Wydz. Pow. z dn. 18.XI 1927 r. L. S. M. 4061/1).

Zadrzewienie miast, miasteczek i wsi. Pan Minister Spraw Wewnętrznych zobowiązał reskryptem z dnia 2.XI b. r. gminy wiejskie i miejskie do zadrzewienia placów i ulic miast, miasteczek i wsi w ciągu marca i kwietnia 1928 r. Zadrzewienia mają dokonać fachowcy. Rynki i place, nie przedstawiające wartości historycznej, należy obsadzić drzewami ze wszyskich stron. Środek placu ma być również obsadzony drzewami i użyty jako kwietnik. W ciągu zimy gminy wiejskie i miejskie zobowiązane są przygotować się do akcji sadzenia drzew. Pan Minister żąda, aby po całkowitem oczyszczeniu w ciągu zimy miast i wsi—z wiosną roku 1928, dzięki zadrzewieniu, zbiorowiska ludzkie w Polsce przypominały swym schludnym wyglądem miasta i wsie polskie z czasów z przed niewoli.

Opłaty stemplowe od upoważnień na rachunkach. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych wyjaśnia w okólniku z dnia 28.X. b. r. podległym sobie urzędom, iż upoważnienia do odbioru pieniędzy, wystawiane na rzecz osób trzecich i umieszczane na rachunkach, podlegają opłacie stemplowej, gdyż w myśl ustawy opłatach stemplowych przedmiotem opłaty stemplowej jest również „pełnomocnictwo, podpisane tylko przez mocodawcę, wręczone osobie trzeciej, wobec której pełnomocnik ma zastępować mocodawcę".

Pożyczki z Państwowego Banku Rolnego. Państwowy Bank Rolny ogłasza, iż udziela następujących kredytów na cele, związane z rybactwem: 10-letnich na inwestycje, 4-letnich na zakup ryb obsadowych, 3-letnich na kapitał obrotowy, 2-letnich na zakup narzędzi rybackich, uprawę i nawożenie stawów i t. p., jednorocznych na zakup pasz dla ryb. Procent od tych kredytów wynosi 5%—4% rocznie. Natomiast bezprocentowego kredytu udziela Bank Rolny na nabycie i wyrób narzędzi oraz materjałów rybackich, budowę zakładów produkcji ryb obsadowych, doświadczalnictwo rybackie, wystawy, przeglądy i pokazy rybackie oraz wydawnictwa z zakresu rybactwa.

Ponadto Państwowy Bank Rolny ogłasza, iż udziela pożyczek 4%-owych na lat 5 na cele, związane z zagospodarowaniem pastwisk.

Dalej Bank Rolny udziela kredytu długoterminowego 10-cio, 20-to i 30-to letniego w 8% listach zastawnych na kupno gruntu z przeprowadzonej w myśl ustaw o reformie rolnej parcelacji nieruchomości rolnych,na spłatę reszty ceny kupna za działki gruntu, nabyte z parcelacji, przeprowadzonej w myśl ustaw o reformie rolnej, na kupno gruntu i zapłacenie reszty ceny kupna gruntu wogóle, jeżeli obszar posiadany łącznie z nabywanym nie przekracza 20 ha i jeżeli dług powstał nie wcześniej niż na 5 lat przed złożeniem do Banku podania o pożyczkę, w końcu na inwestycje rolne oraz inne potrzeby gospodarcze, jak spłatę uciążliwych długów, tudzież spłaty z rozporządzeń testamentowych i działów rodzinnych. Pożyczki długoterminowe w listach zastawnych wymagają zabezpieczenia hipotecznego na 1-em miejscu hipoteki.

Zainteresowani powinni zwrócić się listownie o bliższe informacje do Państwowego Banku Rolnego w Warszawie.

Obowiązek dostarczania środków przewozowych na rzecz wojska w czasie pokoju uregulowany został rozporządzeniem Pana Prezydenta Rzplitej z dn. 12.XI. br. (D. U. Nr. 102 poz. 883). Środków tych mają dostarczać osoby, mające środki przewozowe w swojem władaniu. Do korzystania ze środków przewozowych są uprawnione oddziały wojskowe na podstawie dokumentu marszowego, tudzież poszczególne osoby z czynnej służby wojskowej na podstawie piśmiennego rozkazu wyjazdu.

Uprawnienie do wydawania nakazów dostarczenia środków przewozowych posiadają zarządy gmin wiejskich i miejskich—w nagłych wypadkach także sołtysi. Środków przewozowych nie można żądać od osób, zamieszkałych w odległości większej niż 10 klm. od miejsca, do którego dany środek przewozowy ma być dostarczony, o ile wyjątkowe względy nie nakażą przekroczenia tej odległości. Czas pozostawania środka przewozowego w dyspozycji uprawnionego nie może przekraczać zasadniczo 24 godzin. Normy wynagrodzenia za dostarczanie środków przewozowych określane będą przez Wojewodów wedle rzeczywistych kosztów utrzymania i obsługi tych środków. Rozporządzenie powyższe wchodzi w życie od dnia 13 lutego 1928 r.

Obowiązek dostarczania środków przewozowych dla wykonywania budowy i utrzymania dróg publicznych i mostów określony został rozporządzeniem Pana Prezydenta Rzplitej z dn. 20.X. 1927., (D. U. Nr. 95 poz. 846). Obowiązek ten nie może być nakładany na rolników w porze zasiewów, sprzętu siana i zbioru ziemiopłodów. Do wydawania zarządzeń o przymusowem dostarczaniu środków przewozowych na cele drogowe uprawnione są Starostwa, które też określają normy wynagrodzenia za dostarczone środki przewozowe.

Wiadomości z czasopism samorządowych.

Fundusz pożyczkowo-zapomogowy dla samorządów.

Na mocy rozporządzeń Prezydenta Rzplitej oraz Ministrów Spraw Wew. i Skarbu potrąca się od kwietnia br. na rzecz tzw. funduszu pożyczkowo-zapomogowego 5% dodatków komunalnych do podatków spożywczych i do opłaty od spirytusu. W następnych latach potrącenia te będą wynosiły 10% wymienionych dodatków. Fundusz pożyczkowo-zapomogowy ulokowany jest w Polskim Banku Komunalnym—a dysponowanie nim należy do komisji, składającej się z przewodniczącego, wyznaczonego przez Min. Spraw Wew., 2 przedstawicieli Związku Miast i 2 przedstawicieli Biura Zjazdów Samorządu Ziemskiego. Z funduszu tego udzielane będą związkom komunalnym pożyczki narazie krótkoterminowe na 6% rocznie a nawet bezprocentowo—a po dojściu funduszu do wysokości 8 miljonów złotych—także pożyczki długoterminowe. Gdy fundusz tak wzrośnie, że odsetki od niego będą stanowiły poważniejszą sumę—natenczas odsetki te zostaną zużyte na zapomogi dla związków komunalnych. Tak pożyczki jak i zapomogi będą miały charakter ratowniczy, to jest przysługiwać będą związkom komunalnym, znajdującym się w ciężkiej sytuacji finansowej z powodu klęsk żywiołowych, lub zmuszonym do nagłych wydatków np. z powodu epidemji. Potrącenia na rzecz funduszu pożyczkowo-zapomogowego wyniosą w b. r. około 1.000.000 zł. w następnych latach około 3.000.000 zł. rocznie.

Powiatowa Spółka Wodna w pow. Radomskim.

Pow. Związek Kom. Radomski prowadzi następujące agendy w dziedzinie popierania rozwoju rolnictwa: utrzymuje szkołę rolniczą w Wacynie, czterech instruktorów rolniczych przy O. T. R., utrzymuje służbę weterynaryjną, finansuje pokazy i doświadczenia rolnicze, prowadzi akcję zcaleniową i zakłada stację doświadczalną w Sadkowie.

W bieżącym roku zorganizował tenże Związek Powiatową Spółkę Wodną Radomską w celu stopniowej meljoracji około 82.000 ha gruntów w powiecie przy kredytowej pomocy Banku Gospodarstwa Krajowego, który w tym roku udzielił na koszty organizacji Pow. Spółki Wodnej 153.978 zł. pożyczki—a na rok przyszły przyrzekł udzielić na cele spółki 769.890 zł. kredytu.

Koszty uruchomienia Spółki w r. b. wyniosły:

1)	koszty organizacyjne	Zł. 7.980.21
2)	wykonanie planów	„ 23.800.—
3)	zakup dren	„ 92.968.42
4)	procenty od pożyczek	„ 9.129.23
5)	inwentarz	„ 9.300.—
	Razem . .	„ 140.177.89

Budżet Spółki na r. 1928/29 obejmuje:

w wydatkach:

1)	koszty administracji	Zł. 16.200
2)	roboty wykonawcze	„ 176.700
3)	materjały	„ 375.000
4)	roboty przygotowawcze	„ 105.000
5)	długi	„ 40.000
	Razem . .	„ 712.900

w dochodach:

1)	pozostałość kasowa z r. 1927 .	Zł. 13.800.91
2)	pożyczka	„ 769.890.—
	Razem . .	„ 783.690.91

Narazie spółka obejmuje 8703 ha gruntów, przeznaczonych do drenowania i około 1200 ha łąk, przeznaczonych do zmeljorowania, pozatem obejmuje częściową regulację rzek. Liczba członków wynosi 1496. Przewidziane jest dalsze przyjmowanie członków a temsamem powiększenie terenów, przeznaczonych do meljoracji. Zaznaczyć należy, że zawiązanie spółki nastąpiło na zasadzie planów generalnych a nie szczegółowych. Na czele spółki stoi Wydział, złożony z delegatów właścicieli pewnych kompleksów gruntów, lub grup, reprezentujących conajmniej 100 głosów, oraz delegatów związków komunalnych i spółek wodnych, utworzonych wcześniej.

Kasa Oszczędności powiatu Łowickiego

w Łowiczu, gmach Starostwa przy ul. Piotrkowskiej № 30,

wejście od szczytu, telefon № 60.

przyjmuje wkłady na książeczki oszczędnościowe od 1 zł. w zwyż, wyplaca procenty po 8 od 100 rocznie od wkładów, zwracanych na każde żądanie, oraz po 10 do 100 rocznie od wkładów, zwracanych za trzechmiesięcznem wypowiedzeniem.

Za całość i bezpieczeństwo funduszów, ulokowanych w Kasie oszczędności, odpowiada Powiatowy Związek Komunalny Łowicki całym swoim majątkiem i wszystkiemi dochodami.

Wszelkie operacje na rachunkach wkładów oszczędnościowych stanowią ścisłą tajemnicę. Klijenci, wpłacający swoje oszczędności do Kasy i podejmujący złożone oszczędności z Kasy, **są załatwiani poza kolejką od godziny 8 do 15 w dnie powszednie za wyjątkiem sobót, w których urzędowanie trwa od godz. 8 do 13½.** Inni Klijenci Kasy załatwiani są codziennie tylko od godz. 8 do 13 i za kolejką.

Wobec ostatecznego ustabilizowania naszej waluty ludność powiatu powinna lokować swoje fundusze w Kasie Oszczędności powiatu Łowickiego w celu polepszenia i zabezpieczenia swego bytu. **Każdy człowiek, zdolny do pracy, MOŻE i POWINIEN zabezpieczyć sobie przyszłość, składając do Kasy Oszczędności systematycznie co tydzień lub co miesiąc część swoich dochodów. Oszczędność broni nas przed nędzą, polepszy nasz byt!**

Składając do Kasy Oszcz. co miesiąc	zł. 1	Zaoszczędzi	po latach 5-ciu	zł. 77	po latach 10-ciu	zł. 201	po latach 15-tu	zł. 401	po latach 20-tu	zł. 724
„	2	„	„	154	„	403	„	803	„	1.449
„	3	„	„	231	„	604	„	1.205	„	2.173
„	4	„	„	308	„	806	„	1 607	„	2.898
„	5	„	„	386	„	1.008	„	2 009	„	3.622
„	10	„	„	772	„	2.016	„	4.019	„	7.245
„	15	„	„	1.158	„	3.024	„	6 028	„	10.867
„	20	„	„	1.544	„	4 032	„	8.038	„	14.490
„	30	„	„	2 316	„	6 048	„	12 057	„	21.735
„	40	„	„	3.080	„	8 060	„	16.070	„	28 980
„	50	„	„	3.861	„	10.080	„	20 995	„	36.225
„	100	„	„	7.722	„	20 160	„	40 191	„	72.451
„	150	„	„	11.588	„	30 240	„	60.286	„	108 676

Łowicz, listopad 1927 r.

Dyrekcja Kasy Oszczędności
powiatu Łowickiego.

REDAKTOR: **Konst. Dąborowski,** Sekr. Sejm. Pow. WYDAWCA: **Pow. Zw. Komun. Łowicki.**

Drukarnia K. Rybackiego w Łowiczu.